

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio IV. De habitudine decreti divini in danda gratia efficaci.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

posse, si quis cogitet superventura prædeterminationem, quâ posita, impossibile sit ne fiat eventus. Et sicut si Petrus habeat iudicii indifferenciam de manendo in hoc loco, interim intercipiatur, ut hic nonnisi maneat, non sequitur Petrum liberè hic manere; ita si post iudicium indifferens de agendo, determinor ut nonnisi agam, liberè non ago.

QUÆSTIO IV.

De habitudine Decreti divini, in danda gratia efficaci.

Quidquid sit in quonam stet Gratia efficacia, solum in præsentem attendemus ad habitudinem decreti divini, in ordine ad illam dandam, procedetq; Resolutio per hypothefes.

ASSERO I. *Posita efficacia intrinseca Decreti divini de operatione secutura, non sequitur, obiectum illius decreti quod est auxilium ad talem operationem dandum, fore eo ipso intrinsecè efficax.*

RATIO. Quia efficacia intrinseca Decreti divini stat in actu absoluto ex parte actûs (hæc enim verbis differunt) decretum autem absolutum ex parte actûs non infert efficaciam intrinsecam auxilii: quia posset Deus decretum tale facere; Volo ut convertantur omnes homines, ubi hæc candela accensa fuerit. Quo casu posito, ipsa candela, ipsa accensio, non habebit efficaciam intrinsecam: immutata enim manebit illius essentia quæ conversionem de se non infert, & tamen tunc erit decretum absolutum ex parte actûs, adeoq; intrinsecè efficax.

Respicit hæc Ratio duo principia; primum: quia decretum Dei non immutat rerum essentias. Secundum: quia, nisi implicet, potest Deus facere quodlibet per quodlibet.

ASSERO 2. *Posita efficacia intrinseca decreti divini, de danda gratia quæ non est intrinsecè efficax, & posita efficacia intrinseca Decreti divini de danda gratia sufficienti, obiecta illorum decretorum non distinguuntur in ratione entis, virium, operativi &c.*

RATIO. Quia si ita distinguerentur, hoc ipso jam foret illud auxilium intrinsecè efficax.

ASSERO 3. *Si daretur efficacia intrinseca, decretum Dei intrinsecè efficax, haberet jam obiectum quod diceret plus jam in se, idq; inæqualitate oriundum non ex sola præcisè ratione doni.*

RATIO. Quia præcisè ratio doni majoritas, quæ in illo genere, est majoritas in extrinseco aliquo: majoritas enim ex eo orta, quod datur, quia prævidetur aliquid effectum habiturum est ab intrinseco, nempe à prævidente.

ASSERO 4. *Si non datur efficacia intrinseca, eo casu, cur huic potius detur gratia efficax, non illi, non debet referri in obiectum decreti divini, attingentis aliquod connotatum illius auxilii.*

RATIO. Quia convertendus non caret connotatâ non conversione, jam autem non convertendus habet etiam connotata conversionis, ut

terq; pro statu conditionato. Ergo cur huic potius detur gratia efficax non illi, id non debet referri in illa connotata. Ita Aug. lib. ad Simplicianum q. 2. *Si semel, inquit, concesseris potuisse quengquam vel approbari vel improbari ex eo, quod nondum in illo erat, sed quia Deus futurum esse præsciebat, conficitur, eum etiam potuisse ex operibus approbari, quæ in illo Deus futura esse præsciebat, quantumvis nondum esset aliquis operatus, & omnino te nihil adjuvabit, quia nondum nati erant.*

ASSERO 5. *Quod huic potius detur gratia efficax, cum quæ est convertendus, non illi, referri debet in decretum Dei selectivum.* Ita August. lib. 1. de Prædestinat. Sanctorum c. 9. *Cur autem istum potius, inquit, quam illum liberet, inscrutabilia sunt iudicia ejus.* Et nisi hoc assertum teneatur, non poterunt explicari plura loca Augustini. Talis est inter alia lib. 1. ad Simplicianum qu. 2. titulo marginali, si Præscientia. Textus sic habet: *Si propterea solum dictum est non volentis nec, currentis sed misentis est Dei, quia voluntas hominis sola non sufficit ut iuste recte leg. vocamus, nisi adjuvemur misericordia Dei (en Augustinum non contentum etiam operibus ex misericordia profectis) posset & hoc modo dici, igitur non misentis est Dei, sed volentis est hominis: quia misericordia Dei sola non sufficit, nisi consensus nostre voluntatis addatur. At illud manifestum est, frustra nos velle nisi Deus misereatur, illud autem nescio quomodo dicatur, frustra Deum misereri nisi nos velimus.* Hic locus, ut dixi, non potest intelligi quod loquatur, de operibus naturalibus: loquitur enim de operibus profectis ex misericordia, adeoque ex gratia. Non loquitur etiam hic Augustinus contra eos, qui post opera nonnisi naturalia tum primum requirebant gratiam: quia argumentum ex loco Apostoli desumptum, etiam contra supernaturalia opera videtur tenere; nam etiam tunc non tantum misentis id esset Dei, sed & volentis hominis.

Non loquitur etiam Augustinus, ut excludat consensum vel dissensum qui sit in nostra potestate: quia illum aliàs repetitio adstruxit. Ergo intellexit Augustinus solam misericordiam Dei selectivam sufficere: eo quod illa selectio non pendeat à nostro consensu conditionato, tanquam determinante ut hoc feligatur, damnabiturq; vi hujus asserti propositio, quam damnat Augustinus, nescio, inquit, quomodo dicatur frustra Deum misereri nisi nos velimus, damnabitur autem: quia quamvis nos velimus conditionatè, si ille non feligat, non est futura conversio.

Non minùs expressè id habetur Enchir. ad Laurent. cap. 95. ubi explicans illa verba: Quæcunq; voluit fecit: *Quod utique (inquit) non est verum, si aliqua voluit & non fecit, & quod est indignum, idè non fecit, quoniam ne fieret quod volebat Omnipotens, voluntas hominis impedivit.* De Genesi ad literam lib. 11. cap. 9. *Sed posset,*

(P) 2 inquit,

inquit, etiam ipsorum voluntatem in bonum convertere quoniam omnipotens est. Posset planè: cur ergo non fecit? quia noluit. Cur noluerit penes ipsum est. En Selectio significata per Ly cur noluerit penes ipsum est.

DIFFICULTAS I.

Quare sit: Decretum divinum in opere salutis.

Affirmat Gonet Tomo 3. de voluntate Dei disp. 5. esse prædeterminativum. Occurrendum est illius doctrinæ fermè per ea, quæ in prima parte adlata sunt, obtemperandoq; Sanctæ Sedi, non attingetur objectum illius decreti, quod est gratia efficax, sed ipsum decretum.

Punctum Difficultatis 1.

Demonstraturne ex Scripturis & Auctoritate Doctorum, voluntatem Dei in opere salutis esse prædeterminativam.

Affirmat Gonet Tom. 3. de volunt. Dei, disp. 5. §. 2. Ista quæ hic adferentur, supponunt dicta hic immediatè defendendo, quod Deus in collatione gratiæ efficacis utatur scientiâ conditionatâ. Supponunt ulterius & dicta 1. parte disp. & 4. & 5. Ad solutiones Argumentorum accedendum.

OBJICIT ille §. 2. Scriptura sæpè docet voluntatem Dei, esse efficacem & infallibilem, ut ei resisti non possit saltem in sensu composito, & potentia consequenti, id est, ut cum illa, non possit componi & conjungi actualis resistantia, sed hoc non potest verificari, si Deus, circa nostros actus liberos, non habeat decretum ex se efficax, id est, ex vi sua infallibiliter inferens, & causans liberum nostræ voluntatis consensum, sed tantum purè indifferens, & expectans determinationem liberi arbitrii, ac conjunctum cum morali tantum motione, & excitatione. Ergo. Minor videtur evidens. Omnis enim concursus indifferens, omnisq; motio moralis, quæ non efficit, sed expectat consensum & determinationem liberi arbitrii, talis est, ut ei resisti possit, etiam in sensu composito & potentia consequenti. Omne enim objectum creatum præter Deum visum, non potest voluntatem determinare.

RESPONDETUR. Concedendo Majorem. Si enim potest Deus pro causis liberis, seligere auxilium, cum quo prævidet infallibiliter securitatem operationem, & si etiam necessitare illam potest prædeterminando, & etiam de causis necessariis disponere ad libitum, indubiè infertur, voluntati Dei nec liberæ causas posse resistere, nec necessarias, unde & locum de correptione & gratia cap. 14. non interpretamur quidem de Prædeterminatione, interpretamur tamen de selectione auxilii, quod prævidetur

eventum habiturum, ut verum sit, Deo velente saluum facere, nullum humanum resistit arbitrium. Caterum hæc Major, etiam per Thomistas concordari debet cum decreto Tridentini consentis, gratiæ Dei resisti posse, eamque abjici, quod decretum procedere de gratia efficaci, alibi ostensum.

Quod attinet ad Minorem, non explicat se objiciens, an loquatur de statu conditionato, an verò loquatur de statu absoluto, in quo vel maxime efficacia voluntatis divinæ relucet. Si loquatur de statu absoluto, cum pro illo statu admittamus absolutum decretum de dandis prærequisitis, absolutum item decretum selectivum auxilii, quod prævisum est, eventum habiturum, immerito supponit in minori Gonet, quod admittamus decretum tantum purè indifferens, & expectans determinationem liberi arbitrii, cum potius eam inferat. Immerito etiam supponit, quod nos auxilia Dei cum morali tantum motione conjuncta admittamus, cum admittamus gratias coëfficiantes, quæcumque actum, sicut oportet. Negamus ulterius, quod posito selectivo decreto, auxilium selectum non efficiat, sed expectet consensum nostrum. Hinc ex vi hujus Principii, neganda est minor, cum suis probationibus, cum argumenta alligant aliquid quasi doctum à nobis, quod tamen non docetur, admittimus enim motiones morales, sed non solas.

Quod si Minor procedat de statu conditionato. Negatur Deum antecedenter, ad determinationem conditionatam ponibilem, cum auxilio conditionatè dando, voluntatēq; divinā conditionatā, de qua supra, velle aliquid determinatè. Hinc concedo Majorem, voluntati divinæ resisti non posse si aliquid determinatè velit, si autem nolit aliquid determinatè, non potest dici, quod rei resistatur. Sed negamus antecedenter ad determinationem conditionatam creaturæ, ponibilem cum concursu divino, velle aliquid Deum determinatè. Et quamvis nos concedamus, quod auxilium illud antecedens, consensum conditionatum, sit hoc sensu indifferens, quia non determinat, ut hoc non nisi velit conditionatè voluntas, nihilominus docemus, quod idem auxilium efficiat illam determinationem, nec expectat illam, quasi solis viribus arbitrii ponendam, cum revera in eam coëfficiendo influat.

Auctoritas S. Thom. quam inibi citat Gonet, ex prima parte q. 105. art. 4. hoc solum vult, quod à nulla re necessitatur voluntas, nisi à Deo clarè viso, & si hoc velit præstare prædeterminationem, quod præstat Deus visus, sicut Deus visus necessitat voluntatem, ita & prædeterminatione necessitat.

INSTAT Gonet. Sæpè Scriptura meminit tractionis, immutationis, & apertionis cordis, quæ omnia explicari non possunt, si non ponatur

tur decretum prædeterminativum, nam quod ab alio determinatur, ab illo veluti trahitur, non verò illud trahit, & in nostris Principiis, non potest Deus convertere hominem, nisi ipse homo, pro sua libertate, determinando Dei concursus, traxerit Deum. Si divinum decretum non efficit in corde hominis consensum, sed illum ab humana voluntate supponat, vel expectet, quomodo Deus immutat voluntatem hominis, facitque ex nolentibus volentes, ut loquitur August. epist. 107. nec fit hæc mutatio per solam gratiam moraliter excitantem, cum illa intus in corde, nec operetur, nec determinet infallibiliter consensum. Denique apertio cordis, significat consensum liberi arbitrii. Si Deus, per suum decretum, & per gratiam ab illo derivatam, non efficit consentum, sed ut ab humana voluntate ponatur, expectet, non potest dici aperire cor hominis per suam gratiam.

RESPOND. Etiam hæc non distinguere obijcientem inter statum absolutum & conditionatum. Si enim res procedat de statu absoluto, nego quod decretum de dandis prærequiritis, & absolute selectivum auxilii, quod prævisum est eventum habiturum, sit pure indifferens, illudque selectum auxilium per nos præcedit concursus creaturæ, & actum, videlicet selectionis, trahit Deus, ad consensum absolutum, non verò trahitur, isteque est mirus modus, de quo Augustinus lib. contra duas epistolas Pelagianorum, quo Deus intus, in ipsis hominum cordibus operatur, nec hoc selectivum decretum supponit & expectat consensum creaturæ absolutum, sed illum facit, & per hoc selectum auxilium, vertit Deus, & inclinat cor, quo voluerit, & ex repugnantibus facit consentientes, quod ipsum selectum auxilium, non tantum morales excitationes involvit, sed & influxum, in genere coefficientis, quo ipsum consensum efficit, non expectabat ab humana voluntate.

Si autem res sit de consensu conditionato, negamus quod antecedenter ante objectum Scientiæ conditionatæ, velit Deus determinatè ad hanc partem trahere salvâ libertate, si non trahit, verum adhuc erit, quod dum trahit, infallibiliter convertat, & licet auxilium conditionatè dandum, nonnisi prosequenti signo importet determinationem sui concursus, quia tamen, hanc ipsam determinationem, coëfficit ipsummet auxilium conditionatè dandum, ideo adhuc illa conversio tribuenda Deo, adeoque etiam pro statu conditionato, nemo potest venire ad Deum, nisi Pater traxerit, tractione collativa auxilii conditionatè dandi, influxuque in actum conditionatum voluntatis, licet non trahat tractione prædeterminativa.

Rursus, Negamus quod auxilium conditionatè dandum, supponat vel expectet consen-

sum conditionatum gratiosum, coëfficit enim illum, multò magis non supponit consensum naturalem, quia hic est error Semi-Pelagianorum à nobis rejectus. Nec pro statu conditionato, ex nolentibus, facit Deus volentes antecedenter, quia ante ipsam determinationem conditionatam, nec volitio, nec nolitio possunt supponi determinatæ, cum ante determinationem conditionatam præcedat solum status possibilitatis, qui nihil determinati importat, sed solum posse nolle, posse velle.

ADDO, quod antecedenter ante consensum conditionatum, licet sit indifferens auxilium, hoc sensu, ut repetitò dictum, quod non determinet ut hoc nonnisi velit voluntas, sed non est indifferens ad hoc, ut sive cum illo, sive sine illo, ponatur consensus conditionatus gratiosus, cum asseramus, impossibile esse, consensum gratiosum etiam conditionatum poni, & non à gratia conditionatè danda. Qui ipse consensus conditionatus licet non sublit antecedenti alicui tractioni determinatæ, subservit tamen ut pro statu absoluto, salvâ libertate, possit Deus pro hac parte determinatè trahere decreto suo selectivo, & auxilio selecto. Quia tamen subservit ita illi tractioni; ut liberum sit eligere Deo illam gratiam, vel non eligere, cum qua prævidebatur secuturus eventus, hinc non ideo salvamur, quia pro sua libertate determinavit se homo, etiam cum auxilio gratiæ, sed quia traxit eum & elegit Deus, medio illo auxilio, quod si voluisset, potuisset non dare, & si non dedisset, non consensisset actu voluntas.

Conceditur Probationi Tertiæ. Deum, ut habetur Ezech. 36. facere ut faciamus, præbendo vires efficacissimas voluntati, ut ait Augustinus lib. de Gratia & libero Arbitrio, cap. 18. quod exequitur, tum ipsa collatione auxiliorum, cum quibus solis, possibile est operari, tum selectivo decreto, & selecto auxilio, quod est efficacissimum, quo posito, infallibiliter est secuturus eventus, licet id non faciat prædeterminativè. Quod ipsum auxilium non supponit nec expectat consensum, sed & pro statu conditionato, & pro statu absoluto eundem causat; & licet dicatur determinari à creatura ad speciem actus, determinatur tamen determinatione posita ex auxilio gratiæ, sive illa sit determinatio transitiva, sive intransitiva, de quo dictum supra, contra Gonet. Decretum Lugdunensis Ecclesiæ non plus vult, quam quod ex adiutorio gratiæ proficiatur, quod homines, *salvati velint & salventur.*

Conceditur confirmationi, quod voluntates nostræ ita comparentur ad Deum, sicut lutum ad figulum, debetque voluntas nostra efformari & præveniri à Deo in sua efficacia, sicut lutum à figulo, similitudine non in hoc stante, ut determinetur, ad hanc nonnisi formam v. g. con-

sensus, sed in hoc, quia sicut lutum ut figuretur, indiget principio altiori figurativo, ita & nos auxiliis gratiæ, & sicut posita aptitudine ad figurari, non est in potestate luti, seligere hanc vel illam formam, ita nec est in potestate voluntatis, cuius prævisi sunt conditionati consensus & dissensus, seligere sibi auxilium, cum quo sit infallibiliter operatura, sed id ad Dei misericordiam spectat. Et sicut principium motus non est in Instrumento, sed in Artifice, ita & Principium motus supernaturalis habetur à gratia, nec debet homo gloriari ex eo, quod recte operetur, quia ipsum illud operari, est ex gratia, licet non prædeterminante, complente tamen ut possit operari sicut oportet, ex præsupposita prædeterminativa gratia, non illà Thomistica, sed prædeterminativà, per gratias quæ sunt in nobis, sine nobis. Et hanc necessitatem gratiæ, expressit & Arausicanum & S. Thom. 3. cont. gent. cap. 147. & cap. 148. *Causante in nobis Deo nostra opera. secundum modum nostrum, qui est ut voluntarie & non coacte agamus, sed inde non sequitur quod causet prædeterminativè.*

*Conceditur ultimo argumento, quod qui Spiritu Dei aguntur, hi filii Dei sunt, & quod vera sit Propositio August. de corrept. & gratia, cap. 2. Aguntur ut agant, non ut ipsi nihil agant, unde per ly aguntur, significatur, non tantum moralis excitatio, sed etiam significatur influxus coëfficientis gratiæ quæ sunt in nobis sine nobis: sed hæc omnia fieri possunt sine Thomistica prædeterminatione, cui ipsi coëfficienti gratiæ, conceditur motio Physica, quæ Physicè applicet, non quidem prædeterminativè, sed complendo, ut homo possit agere supernaturalia, & selecto auxilio faciendo, ut actu, pro statu absoluto operetur. Hinc verum est, quod docuit S. Thomas super epist. ad Roman. cap. 8. *Quod per hoc non excludatur, quin viri spirituales se moveant, per voluntatem & liberum arbitrium, quia ipsum motum voluntatis, & liberi arbitrii, Spiritus Sanctus in eis causat, sed quomodo?* Interpretantur Thomistæ, prædeterminativè causat, ut hoc non nisi operetur voluntas, nos autem dicimus, quod causet oblatione auxilii cooperantis, causet item selecto suo auxilio.*

Quæ mens sancti Augustini in presenti?

Conceditur, Quod secundum Augustinum, homo non possit divinæ voluntati resistere, si enim seligitur auxilium, cum quo prævidetur infallibiliter consensus Petrus, impossibile est quin consentiat, sed ad hoc non requiritur Prædeterminatio Thomistica.

Conceditur. Docuisse S. Augustinum, quod Deus in sua Prædestinatione futura facta præsciat, hoc est, quod & initium salutis, videat Deus esse dependens à Prædestinatione, hoc

est, decreto dandæ gratiæ: rursus in Prædestinatione præscit futura, quia post prævisos consentus & dissensus nostros conditionatos, seligit pro libertate auxilia, prædestinat ad salutem, in qua prædestinatione & selectione videt futura, licet ea videre possit etiam in veritate illorum objectiva, de quo vide i. parte disp. 4. num. 107.

*Conceditur, quod pluribus locis docuerit Augustinus, quod Deus gratiâ efficaci corda hominum indeclinabiliter, & infallibiliter trahat, sed inde non sequitur debere dari efficaciam prædeterminativam; cum sufficiat dari selectum auxilium, hoc autem ex supposito, quod sit operaturum, impossibile est ut non operetur, quod solum expressit Augustinus de Prædest. SS. cap. 8. *Selectum enim auxilium a nullo duro corde rejicitur, idè quippe tribuitur, ut cordis duritia primis auferatur.**

Conceditur, Infallibilitatem consensus, reducere Augustinum in divinam Omnipotentiam. Quia ipsa ratio virium, & ratio operativi, esse totum suum, habet, simpliciter ab Omnipot. entia, reducit item in supremum dominium, qui adivina est potestatis non nostræ, seligere auxilium, quod prævidetur eventum habiturum, & hæc selectio, indicatur ab Augustino lib. de corrept. & grat. cap. 14. Dominatur item Deus, ex lib. de grat. & lib. arbit. cap. 20. voluntatibus hominum, quia nisi ille dederit gratiâ, non potest homo assequi beatitudinem, nec salutis initium, dominatur item selectione auxilii, quia selectione posita, impossibile est non sequi eventum, & licet hæc selectio præsupponat scientiam conditionatam, quia tamen non illa præscientia, sed beneplacitum Dei constituit auxilium, quod prævidetur eventum habiturum, conferre quæ illud non est in potestate hominis, hinc debet id referri in dominatum Dei, qui dominatur voluntatibus.

Conceditur, quod vult Augustinus libro 1. ad Simplic. q. 2. quod inquam effectus & misericordia Dei, non potest esse in hominis potestate. Nam non est in potestate hominis seligere sibi auxilium, & si illud prævidetur eventum habiturum, non frustra Deus miseretur, cum jam, nec supponi possit, quod homo nolit, si prævidetur voluntur.

Conceditur, Facere Deum, ex nolentibus volentes, tum ob collationem auxilii quod facit, ut cum noluerimus sicut oportet, velimus sicut oportet, & ratione selecti auxilii, quod si prævidetur eventum habiturum, ut cum voluerimus, impossibile est ut non velimus, idemque habet. August. epist. 107. ad Vitalem lib. 1. con. duas ej. Pelag. cap. 19. & lib. de grat. & lib. arb. unde etiam per nos, quicquid intimum est in nostra voluntate, ex ejus sinu, quia ex ejus consilio & ejus selectione pro statu absoluto nascitur, ita mei.

meritoque supponit Gonet, quod præter motionem moralem in nostris principiis non sit admittenda coëfficiencia gratiæ, quâ ipse motus voluntatis producatur. Salvâ tamen Auctori Augusti lib. de spiritu & Lit. c. 31. *Legimus, non est potestas nisi à Deo, non autem legimus, non est voluntas nisi à Deo, & rectè scriptum non est, quia verum non est.* Et tamen per oppositos non est voluntas nisi à Deo, quia non est nisi à prædeterminatione, faciente, ut non nisi velimus.

Conceditur Confirmationi, quod Deus habeat inclinandum cordium omnipotentissimam potestatem, quia habet potestatem seligendi auxilii, infallibiliter operatur, ratione cuius selectionis verificatur quod voluit Augustinus, l. 2. contra duas ep. Pelag. c. 2. verificatur inquam, quod Deus cor Asservi, transtulit, ab indignatione ad lenitatem.

Conceditur Confirmationi ampliori, quod etiam Pelagius admisit illustrationes, & propositiones objecti, sed non admisit has illustrationes, profectas ab auxilio sicut oportet, agnoscimus nos. Rursus, præter auxilium illustrationis requirimus auxilium supernaturale coëfficiens ipsum actum v. g. fidei, qui consequitur ipsam illustrationem.

Quid de mente S. Thomæ?

Conceditur. Quod S. Thomas & nos cum illo, non reducamus libertatem nostram, in proximam causam v. g. nostram solam voluntatem, sed etiam in Causam Primam, à qua oritur nostra libertas, idque ex pluribus capitibus, nam ipsam potentiam liberam creavit. Rursus. Decretum fecit de indemni servanda libertate. Item aptavit auxilia, quæ non inferant visuâ ut non nisi hoc, homo operetur. Ex suppositione tamen selectionis auxilii, facit infallibiliter operari. Et hoc significavit S. Thom. 6. Metaph. lect. 3. *Causalitati cuiuslibet alterius cause, subditur solum quod effectus ejus sit, quod verò sit necessario vel contingenter, dependet ex causa altiori, quam causam altiore interpretantur Thomistæ prædeterminativam, nos interpretamur offerentem auxilia non necessitantia, & seligentem talia, cum quibus infallibiliter secutura est operatio.* Locus super primo Perihermenias, lect. 14. solum ostendit, & potentiæ libertatem, & auxilia non necessitantia, à divina voluntate originari, quæ ipsa auxilia, providentur nobis à Deo, & non à nobismet ipsis, ut docet 1. par. q. 22. ar. 4. Et licet causa prima habeat in se vim causandi libertatem nostrorum actuum, licet item non expectet, nec supponat effectum, quem non causet, nec præveniat; sed negamus hoc causare, hoc prævenire, esse prædeterminativum. Conceditur ulterius habere in se Deum, vim & principium servandi libertatem, sed adhibitis compossibilibus mediis ejus servandæ.

Negatur autem hoc medium compossibile, esse prædeterminationem.

Conceditur Confirmationi, id quod docet S. Thom. 1. ad Annibald. dist. 47. q. unicâ, art. 4. quod Deus rebus producendis, modum prædeterminavit. Sed hæc prædeterminatio modi agendi, verbo quidem convenit cum prædeterminatione Thomistica, sed non re, hoc enim solum vult, quod Deus fecerit decretum, de servanda indemni libertate, de dandis auxiliis non necessitantibus &c. Et quamvis prædeterminaverit Deus dictis sensibus modum libertatis, non eam necessitavit: quia cum decreto illo de servanda libertate, cum decreto item de dandis auxiliis non necessitantibus, compossibilis est libertas, imò per illa formatur, sed non prædeterminavit modum libertatis prædeterminatione Thomistica, quia illa ut probatum alibi, incompossibilis est cum libertate. Certè S. Thom. explicans propositionem Damasceni lib. 2. c. 30. dicentis, *omnia quidem præcognoscit Deus, non autem omnia prædeterminat*, ait 1. par. q. 23. ad 1. ar. 1. ad 1. Damascenus, *nominat prædeterminationem impositionem necessitatis*. Si prædeterminatio est impositio necessitatis, quomodo prædeterminat ad modum agendi liberè. Explicans autem quomodo prædeterminatio sit impositio necessitatis, addit, *sicut est in rebus naturalibus, quæ sunt prædeterminata ad unum*. Cum ergo prædeterminatio illa quam admittunt Thomistæ sit prædeterminatio ad unum, erit impositio necessitatis, non verò determinatio ad modum agendi liberè.

Conceditur secundum Principium doctrinæ S. Thom. quod ille, ut conciliat libertatem cum gratia, recurrit ad efficaciam divinæ voluntatis decernentis, non solum substantiam actûs, sed etiam modum libertatis, negatur tamen quod Deus exequatur hoc suum decretum, mediâ prædeterminatione Thomistica, quia hæc incompossibilis cum libertate, sed exequitur illam auxilio selecto, quod conferre, est adaptare causam contingentem, quod voluit S. Thom. Opus. 2. cap. 140. verificaturque ratione decreti de servanda indemni libertate, ratione decreti de dandis auxiliis non necessitantibus, illud quod docet Sanctus Thom. *Non igitur propterea effectus voliti eventunt contingenter, quia causa proxima sunt contingentes, sed propterea, quia Deus voluit eos contingenter eventire, contingentes causas ad eos preparavit.* Certè autem prædeterminatio, non est causa contingens, quia nec indifferens.

Conceditur, quod Deus non tantum prædestinat & causet substantiam libertatis, sed & modum illius, non quidem prædeterminativè, sed medio auxilio suo, influendo in ipsum modum, & motum libertatis, ex quo etiam sequitur, quod non mediâtè tantum, sed & immediâtè proximè, causet nostram libertatem, hinc per

(P) 4 nos,

nos, secundum dicta S. Thom. 3. con. gent. c. 89. non tantum in nobis Deus causat virtutem volendi, sed & ipsum velle, quod perficit selectio suo auxilio, coëfficiente illum motum, & hoc est illud, quod interiorius exhibet Deus, solusque Deus aptat voluntatem, qui solus potest illam immutare collatione & selectione auxilii. Sed nego quod istius aptare, genuinus sensus sit: prædeterminare, ut vi prædeterminationis, hoc non nisi velit voluntas: & non solum confert gratiam moraliter excitantem, sed confert principium, non quidem prædeterminativum, coëffektivum tamen, sequiturque ut infallibiliter velit & operetur id voluntas, quod vult illam velle & operari Deus. Unde secundum quod vult S. Thom. primâ parte quæst. 105. ar. 4. inclinât Deus in bonum, tanquam primus movens, selectio auxilio, cuius selectio, est propria, primo moventi.

Conceditur reliquis testimoniis S. Thom. quod ut vult q. 6. de malo ar. unico ad 3. quod inquam, *propter naturam voluntatis motæ, quæ indifferenter se habet ad diversa, non inducitur necessitas*, sed quomodo indifferenter se habet, si ei conjungitur prædeterminatio?

Conceditur item cum dictis 1. 2dæ q. 112. ar. 3. in Corpore, quod præparatio gratiæ, habeat necessitatem infallibilitatis, sed negatur, quod hæc necessitas infallibilitatis sit prædeterminativa, sed infallibilitatis, ex selectio auxilio oriundæ, quomodo etiam accipienda est doctrina q. 10. ar. 4. ad 3. & doctrina 2. 2dæ q. 24. a. 11. in Corpore & Quodlibet. 12. a. 3. Denique negabitur, quod decretum selectivum auxilii, & ipsum selectum auxilium, non moveant voluntatem immutabiliter, nec inducant necessitatem infallibilitatis ad operandum, licet illa non sit necessitas, ex suppositione antecedenti & prædeterminativa, sed ex suppositione consequenti, & ex infallibilitate oriunda, ex ipsomet auxilio selecto, cuius seligibilitatem, præmonstravit scientia conditionata.

Punctum Difficultatis 2.

An rationibus Theologicis prædeterminativum decretum demonstretur?

Demonstrari tale decretum putat Gonet loco supra citato art. 2. Pensandæ sunt hæc, hæc demonstrationes.

OBJICIT 1. Id quod postulamus à Deo, ex ejus gratia beneficioque procedit, non verò ab homine expectatur vel supponitur. Sed oramus Deum pro nostræ voluntatis consensu, determinatione, & mutatione. Ergo talis consensus & determinatio, à decreto divino, & gratia ex illo profluente causatur, non verò ab illo supponitur aut expectatur.

RESPONDETUR. Si sumatur argumentum

ut sonat, conceditur totum; quia per nos, pro quocunque statu, consensus noster, adeoque & determinatio voluntatis, ita causatur à voluntate, ut simul causetur à gratia Dei. Secundum quod autem supponit argumentum, putans nos orare pro voluntatis nostræ determinatione, h. e. prædeterminativo Thomistico decreto, negamus quod sic oremus Deum, & si quis oret, censent nostrâ principia, illi non exaudiri, qui orat ut liberè operetur, libertate destructa.

Conceditur quod Deum oremus, ut nos immutet, & faciat ex nolentibus volentes, sed nego quod oremus, ut nos faciat prædeterminatos, immutat autem nos Deus, gratis quæ sunt in nobis sine nobis, & oblatione selecti auxilii, quod facit ex nolentibus supernaturaliter, volentes supernaturaliter, & ex nolentibus absolute, infallibiliter volentes, ratione cuius salvatur id quod petitur in Litanis de Eucharistia, quod nos commoveat Deus ad participationem illius. Quamquam argumentum ex his Litanis non tenet, cum non sint ab Ecclesiæ receptæ. Quomodo Deus rebelles compellat voluntates, & supra, contra Gonet, & 1. part. dictum.

Conceditur, quod hæc orationes non ad hoc solum fundantur, ut Deus nos excitet propositione objecti, licet & hoc oremus, nec ad hoc, ut solum offerat concursus indifferentem, licet & hic sit necessarius, sed quia cum illo nondum sequitur infallibiliter eventus felix, oramus Deum, ut selectum auxilium nobis offerat, quo fit consensus actus, & mutatio voluntatis, sine ulla prædeterminatione, ratione etiam cuius selecti auxilii, impletur id in nobis, quod docet Aug. lib. 4. ad Bonifacium cap. 6. & 9. Et cum teneamus liberum arbitrium, ne quidem adiutivum justificationis esse sibi sufficiens, ideo concedimus quod habet Augustinus c. 18. ad ejus pertinere gratiam, convertere ad fidem, & credimus, non nos ipsos, sed illum, facere quod oremus, dante ipso, ipsum credere, ex cuius auxilio credere proficiscitur, dum jubet ut credamus secundum quod voluit Augustinus de dono persever. cap. 20.

Conceditur Confirmationi cum Augustino de natura & gratia cap. 18. ubi ait. *Quid solum quam orare ut facias, quod habes in tua potestate, per nos enim, ne quidem initium justificationis est in nostra potestate, sed in Dei adjutorio.* Negatur autem quod efficacia divini decreti formandi, & gratiæ ex illo promanantis selectio, sit in nostra potestate, sed pendet à libero arbitrio Dei, formante illud decretum, licet illud non formet, non præconsultâ per scientiam conditionatam nostrâ libertate. Nec potest in nostris principiis respondere Deus, quid petis quod est in vestra potestate, & quod ego à vobis expecto, non enim est in nostra potestate habere Dei auxilium ad operandum necessarium, nec est in nostra potestate decretum selectivum

divinum auxilii, & collatio ipsius selecti auxilii, sine quo non sumus operaturi actu, pro statu absoluto. Unde verificatur per nos, quod docet Augustinus epist. 107. ad Vitalem, non nostrum esse, hoc est, non proficiens ex potestate liberi arbitrii nostri, independenter à gratia, ut si velimus, fiat, imò nec id est in nostra potestate gratia Dei adjutà, quia non est etiam ita adjutà voluntatis, seligere sibi auxilium, sed negamus in illa epistola contineri, quod Deo agamus gratias pro prædeterminatione Thomistica, licet puremus eum facere per suum adjutorium, id, pro quo, illi gratias agimus. Negatur item quod Deus non efficiat per suam gratiam consensum & determinationem liberi arbitrii. Vide hoc argumentum solutum primà parte Disput. 5. num. 306.

OBJECIT 2. Deus promittit Abraham fidem gentium, in qua fide includitur consensus, determinatio, & pia motio voluntatis, si autem hunc consensum & determinationem voluntatis Deus non efficiat per gratiam, sed illum expectet à libero arbitrio determinante indifferenteriam divini concursus, & gratia moraliter excitantis, Deus promittet aliquid quod non facit, quod est contra Augustinum de Prædeterminatione Sanctor. cap. 10.

RESPONDETUR. Si argumentum accipiamur ut sonat, conceditur totum, cum per nos & consensum, & determinatio producat à voluntate, sed cum coëfficiente Dei gratia, licet illum non faciat prædeterminativè. Locus citatus Augustini, & supra contra Gonet, & alibi in prima parte explicatus est, quod scilicet non in hominum, sed in Dei potestate fides nostra sit, quia nulli auxilium obtulerit, non creditur ut oportet, & quia non in nostra, sed in Dei voluntate est selectio auxilii. Per quod etiam salvatur id, quod voluit Aug. epist. 105. Unde ut homo se facere dicat, quod promiserit Deus, *superba impietatis est reprobus sensus*, siquidem non ipse homo seligit sibi auxilium, sed Deus illi, nec facit viribus propriis, sed auxilio Dei.

OBJECIT 3. Gonet. Hæc quaestio, Cur uni detur gratia efficax non verò alteri, est quaestio, quæ non potest solvi per humani arbitrii velle vel nolle, & tamen per nos ita solvitur contra plures auctoritates Patrum.

RESPONDETUR. Etiam per nos hæc quaestio, cur uni detur gratia efficax non verò alteri, non potest solvi, per humani arbitrii velle, vel nolle; nam ut repetitò dictum est, non est in humani arbitrii velle, gratiam habere simpliciter necessariam ad bonum, nec est in potestate humani velle, seligere gratiam, cum qua infallibiliter ponendus est consensus, & sine ea, non ponetur, hæc q; apud nos, inscrutabilis est responsio. Prævidit Deus respectu Judæ gratias efficaces, respectu S. Petri, deëfficaes, sed cum prævidit alias gratias respectu Judæ deëffica-

ces, & alias respectu S. Petri efficaces, selegit respectu S. Petri efficaces, respectu Judæ deëfficaes, quod est magnum profundum. Quo posito verificatur dictum Prosperi de vocatione gent. lib. 1. c. ult. *Profunditas illius questionis, & per liberi arbitrii velle, vel nolle, non solvitur*, cumque selectionem auxilii in Dei judicia referamus, hinc prædictam quaestionem, ut ait Prosper, *nec possibile est comprehendere, nec licitum investigare*, & secundum dictum Augustini Tract. 26. in Joann. *nolumus velle judicare*, utpote in judicia Dei id referendo, quia nolumus errare. Item conformiter ad dictum Augustini de spiritu & lit. cap. 33. duo solum occurrunt hic respondenda. *O altitudo divitiarum! & nunquid iniquitas apud Deum?* Unde per nos, penes Deum est, ut ait Augustinus de peccatorum meritis, & remissione lib. 2. cap. 25. *& equitatis tam secretæ ratio, & excellentia potestatis*, adeoque per nos, ut ait S. Thom. 3. con. gen. cap. 161. *Hoc ex simplici ejus voluntate dependet*.

Conceditur, non dari decretorum divinorum efficaciam independentem à præconsulta nostra libertate, Negatur tamen, quod decretum, quod appellamus indifferens, moraliter tantum excitet excludendo coëfficientiam, seu cooperantem gratiam, & quod illa expectet, & non influat in determinationem & consensum, etiam illum qui poneretur, determinans concursum divinum ad speciem actus. Negatur ulterius, quod inquirenti, cur uni detur vocatio efficax, non verò alteri, responderi possit; quia unus vult consentire, non alius, sed Responderi debet, quia Deus pro hoc selegit gratiam, quam prævidit fore efficacem, respectu illius non selegit.

Hinc condistinguendæ sunt hæc duæ Propositiones, cur hæc sit gratia efficax, & cur detur efficax. Prima propositio respicit consensum nostrum gratiosum ex Dei adjutorio ponendum actu. Secunda respicit voluntatem Dei selectivam, quæ ipsa resolvitur in judicia Dei profunda; & quia circa hoc ly datur gratia efficax, recurrimus, ad Dei judicia, hinc conformiter ad dictum Augustini ep. 105. non potuit aliter respondere Apostolus, circa eandem thesim, nisi recurrendo ad Dei judicia, & ad illud. Tu quis es, qui respondeas Deo.

Conceditur Confirmationi, quod per nos datur gratia sufficiens, moraliter excitans ac præveniens, quod Excitare, quod Prævenire per illuminationes & pias affectiones, est commune gratia sufficiens, cum gratia efficaci. Conceditur dari etiam gratiam cooperantem, & quidem infallibiliter, cum jure antecedendi ipsum consensum absolutum, eumque inferendi & causandi, est enim hoc auxilium cooperans, supponendo pro cooperante actu, ipsummet selectum auxilium, seu auxilium efficax. Porro circa gratiam sufficientem, non potest quaestio insti-

institui, cur uni detur, alteri non detur, per nos enim nulli omnino denegatur, sed de gratia efficaci (appellet illam Gonet si vult gratiam coëfficientiæ) magna est quæstio, cur uni detur, alteri non detur. Negatur enim, omnibus illam offerri. Negatur solum expectari determinationem arbitrii nostri. Quod autem dicit Gonet: sicut inquirenti, cur sol cum ficulnea, producat ficus, & cum olea olivas, facile respondetur, quia concursus solis, ex se indifferens, modificatur in causis inferioribus, in quibus recipitur; ita etiam per nos concursus indifferens, modificatur, in hoc per consensum, in illo per dissensum, quod inquam dicit, non convincit: nam cum concursus solis quicumque ita se habeat, ut non solum possit concurrere actu, sed etiam concursurus sit actu, utpote concursus necessarius, qui positus aliis comprincipiis, non potest non agere actu; sed concursus divinus gratiofus, non ita se habet. Nam licet quicumque concursus divinus gratiofus oblatus, possit concurrere actu, non tamen concurrurus est actu, hinc ut sit concursurus actu, dependet ab aliquo alio altiore Principio, & hoc per nos, est, decretum Dei selectivum, quod offert nobis auxilium, non illud, cum quo tantum possim operari actu, sed illud, cum quo, operaturus sum actu, qui etiam concursus & decretum indifferens, hoc sensu, (ut aliàs repetitò dictum) est indifferens, quod non prædeterminet, ut hoc non nisi agat voluntas, sed non est indifferens, quasi sine illius influxu, poni possit, vel ponenda sit, determinatio libera.

Punctum Difficultatis 3.

*Suadetur ne Decretum Prædeterminativum
verbis Apostoli: Quis enim de discernit?*

OBJECIT Gonet. Divinum decretum, debet esse ratio discernendi consentientem, à non consentiente. At si illud non sit ab intrinseco efficaciæ, & prædeterminans voluntatem, sed purè indifferens, & à voluntate humana, ad speciem actus determinabile, non potest hoc præstare, sed ad voluntatem creatam reducetur discrimen, contra illud Apost. 1. ad Corinth. 4. Quis enim de discernit?

RESPONDETUR. Solutionem huius difficultatis petendam esse ex dictis 1. part. disp. 4. n. 95. Argumento ut hic proponitur occurrendo, id reponitur, quod videatur Minor non attendere ad hoc, quod nostri docent, nam licet admittamus purè indifferens decretum, & etiam concessâ hanc phrasin, à voluntate humana, ad speciem actus determinari concursus divinum, quia tamen hæc ipsa ad speciem actus determinatio, non est independens à decretis divinis, hanc ipsam determinationem commit-

tentis, voluntati humanæ, nec independens est à concursu gratiæ, influentis in illam determinationem, & applicatæ à decreto divino, fitur discretio illa, non possit in voluntatem creatam simpliciter reduci.

Deinde discretio hæc potest duplex cogitari, conformiter ad ea, quæ sunt dicta 1. part. Disp. 5. num. 51. una in genere Causæ & Principii, & hæc habetur discretio à gratia tantum, aliam in genere Causæ Formalis, & hæc habetur, à consensu nostro, non utcumque spectato, sed coëfficiente, & composito à gratia. Porro huius quæstioni directè. Quis enim te discernit, respondet nostra Principia, discernit gratia, nam in primis est discretio inter impotentem simpliciter operari sicut oportet, à potente simpliciter operari sicut oportet, hæc habetur, à gratia etiam sufficiente. Rursum est discretio inter operaturum infallibiliter, ab eo, qui non est operaturum infallibiliter, hæc discretio habetur à decreto selectivo auxilii, quod prævidetur eventum habiturum. Est discretio inter operantem actu, sicut oportet, à non operante actu, hæc habetur ab auxilio selecto, non tamen independenter à nostro consensu, sed ex gratia elicitò, ut ita ostendatur, quod in operante, merè nos passivè non habeamus, cum tamen ipsum opus salutis, sit formalis discretio, verificabiturque dictum Augustini, de gratia, & libero arbitrio. *Non ego autem, sed gratia Dei mecum, ac per hoc, nec gratia Dei sola, nec ipse solus, sed gratia Dei, cum illo.*

Conceditur, quod discrimen effectus, non id, in quo causæ conveniunt, sed ad id in quo discriminantur, debeat reduci, consequenter discretio, in opere salutis, non reducitur in liberum arbitrium, in quo conveniunt, discretio & non discretio, sed in auxilium, selectivum decretum, selectivum auxilium, & operationem ex illo, reduci debet, & quamvis consentiens, à non consentiens conveniant in decreto, de duobus prærequisitis, non conveniunt tamen in decreto selectivo, auxilio selecto, & ipso consensu ex auxilio illo profecto.

Conceditur Confirmationi Primæ, quod formalis discretio, ab eo oriatur, à quo oriatur determinatio actus, quantum ad speciem; sed negatur quod illa determinatio, non oriatur à decreto committente illam determinationem creaturæ, & medio auxilio, influente, in illam determinationem, licet illud decretum sit indifferens, hoc sensu, quia non determinat, à hoc non nisi, idque vi illius, fiat, adeoque non determinat suppositione antecedenti, nam aliter in 1. par. concedimus auxilio pro statu absolute determinationem ex suppositione committenti.

Conceditur Confirmationi Secundæ, quod utrovis decretum sit ab æterno, ratio discernendi debeat

debeat ex illo, in tempore preparari aliqua gratia, quæ sit causa & principium talis discretionis, & hoc decretum, est decretum selectivum, quod decretum licet sit purè indifferens, quia non est determinativum, ut vi illius hoc nonnisi fiat, sed non est purè indifferens, ad dandum absolute auxilium selectum vel non dandum, appellet hanc gratiam, si vult Gonet, gratiam coefficientiam, cuius auxilii concursus in actu primo spectatus, licet indifferens sit, hoc sensu, quia vi suâ non determinat ut hoc nonnisi fiat, ex suppositione tamen consequenti, non est indifferens, ut actu ponatur consensus: & licet à principio indifferens, ex defectu principiorum, non possit oriri discretio, à principio tamen indifferens, ex contemperatione ad dominium actionis, potest oriri, de quo supra. *Conceditur* quod discretio quæ sit in actu secundo supponat discretionem in actu primo, habeturque hæc discretio, à concursu simultaneo, non quidem spectato in actu secundo, nam sic sumptus concursus, non distinguitur ab ipsomet actu secundo; sed à concursu simultaneo, sumpto in actu primo, potest haberi discretio in actu primo, de quo in simili vide 1. part. disp. 4. n. 121. Quanquam si res sit de discretionem formali, illa non debet haberi ab eo, quod sit in actu primo, sed à semetipsa ex influxu gratiæ posita.

Postea interjectis aliquibus phrasibus, quæ argumentum non continent, contra Responsiones nostrorum in hac materia, ponit aliqua Gonet, *Quibus*:

Conceditur, Quod liberum arbitrium solum esset causa discretionis, si illa nullo modo procedat à gratia, sed negatur formalem discretionem non procedere coëffektivè à gratia, & licet gratia illa sit indifferens, quod scilicet non determinet, ut vi suâ nonnisi hoc fiat, non est tamen indifferens ex suppositione consequenti, nam selectum auxilium prævisum est operaturum, & ex suppositione hac consequenti, non potest non esse operaturum, & licet hoc auxilium ponatur à voluntate humana, quantum ad speciem actus determinabile, quia tamen hæc ipsa determinatio non procedit nisi ex influxu gratiæ, ideo discretionem illam referendo in illam determinationem, adhuc illa discretio erit ex gratiâ. Posui autem supra contra Gonet, determinationem hanc, posse cogitari vel transitive, vel intransitive. Transitive est quæ intelligitur antecedere, aliam operationem sicut oportet, & quæ ipsa determinatio spectet etiam ad ordinem salutis; alia autem est, determinatio intransitiva, inclusa scilicet in ipsamet illa actione sicut oportet. Utraque est in principiis ordinum nostrorum, quia sicut oportet hoc ipso dependens à gratia.

INSTANTIA, quam ponit in Confirmatione de albedine, est jam supra contra Gonet, soluta.

An autem discretionem ex Prospero retulerint Semi-Pelagiani in liberum arbitrium gratia Dei adjutum, de hoc dictum est supra contra Gonet.

Conceditur, quod Faustus discretionem retulerit in liberum arbitrium, & in gratiam, sed non eodem modo ac Nos: quia retulit in liberum arbitrium, quod de se exorditur justificationem, nos autem etiam initia salutis, docemus dependere à Deo, & influxu gratiæ.

Conceditur Impugnatori secundæ, secundæ itidem responsionis, quod in opere salutis debeamus totum tribuere Deo, hoc sensu, quia nulla nostra operatio naturalis, est exorsus justificationis, sed ipse illius exorsus, ex gratia est, & ita ut inquit Augustinus, nos volumus, sed Deus in nobis operatur & velle, ut detur totum Deo. Hanc fuisse mentem Augustini constat ex errore alias recensito Semi-Pelagianorum. Rursus in opere nostra salutis, totum quoad discretionem, in genere efficientis, tribuimus Deo, licet discretio formalis, habeatur etiam à nostro consensu ex gratia profecto, ut verificetur dictum Augustini supra citati. *Nec gratia Dei sola, nec ipse solus, sed gratia Dei cum illo*, & lib. de correptione & gratia cap. 13. *Cordamovit, eosque voluntatibus eorum, quas ipse in illis operatus est, traxerit.*

Conceditur Probatori tertiæ, quod quando discretio formalis à nobis tribuitur nostro consensui, procedenti partim à gratia, partim à libero arbitrio, quod istud partim, non ita accipi debeat, quasi una pars illius à Deo, alia pars procedat à voluntate, sed tota procedat à Deo, tota à voluntate, istudque partim, indicat plura esse principia totalia, non indicat autem partibilitatem ipsius discretionis formalis, quod solum voluit S. Thom. 3. con. gen. cap. 70. exemplificatioque hæc, quod consensus noster ita procedat à Deo, & voluntate, sicut procedit tractio navis, partim ab uno, partim ab alio homine, solum ostendit, plura esse principia convenientia ad ponendam discretionem formalem.

Conceditur Probatori quartæ, quod cum discretio in genere efficientis pendeat merè à Deo, & discretio in genere causæ formalis pendeat à voluntate nostra, non utique sumpta, sed gratia Dei adjuta, debere hominem dicere, Non volentis neque currentis sed misereantis est Dei. Quantumvis autem discretio formalis non fiat independenter à consensu nostro gratioso, nihilominus nemo dicere poterit, quod non est misereantis Dei, sed volentis & currentis hominis, cum enim ipsum illud ly volentis, ipsum ly currentis, pendeat ab influxu divino, & selecto ejus auxilio, quomodo exclusiva illa vera erit, non misereantis Dei. S. Augustinus quando Enchiridii cap. 32. negat, quod ex utroque fiat discretio, id est, ex voluntate hominis & misericordia Dei, non negat fieri discretionem

nem ex voluntate hominis adjuta, sed negat illam inchoari viribus naturæ, perfici à gratia, quod voluere Semi-Pelagiani. Quia verò ipsa formalis discretio in nostris principiis pendet ex influxu, & coefficienti gratiæ Dei, sequitur per nostra principia, ut totum Deo detur. At quomodo totum Deo dabitur, certè non per exclusionem actus voluntatis, sed per hoc, ut inibi loquitur Augustinus. Quia *Deus hominis inquit, voluntatem bonam, & præparat adjuvandum, & adjuvat præparatam*, en radicum tribuendi totum Deo, quia præparat & adjuvat voluntatem quod nos tenemus, cum illum consensum præparet & adjuvet Deus.

Negatur quinta probationi, quod in principiis nostris liberum arbitrium, ex propriis partialiter se discernat, sed discernit se partialiter ex viribus gratiæ, unà cum voluntate ponentibus illum consensum, consequenter non habebit homo, de quo possit gloriari, & inflari adversus alium: si autem ex propriis ne quidem partialiter discernit se homo, hoc ipso per nos, ut vult Augustinus de prædest. Sanct. cap. 2. volens non à seipso habebit quod credit, nec partem fidei sibi vendicabit, Deo partem relinquet.

Negatur demonstratiōi ultimæ, quod discretio formalis, non possit haberi à gratia cooperante. Negatur ulterius, quod talis gratia, pro statu absoluto, supponat determinationem liberi arbitrii absolutam, licet supponat determinationem conditionatam, sed hanc ipsam ex gratia oriundam, qui ergo verum erit in nostris principiis: gratia cooperans, supponit determinationem nullo modo ex gratia profectam.

Negatur item, quod liberum arbitrium, si movetur & applicatur à gratia prædeterminativa, quod se moveat tanquam secundum liberum; nam secundum liberum salvà libertate, prædeterminari non potest, ut dictum 1. part. repetito, & inter alia disp. 5. n. 173.

Conceditur observando primo, quod consensus noster possit simul procedere à Deo, & à voluntate, tanquam à duabus causis totalibus, nec ex eo, quia Deus influit, urgeri potest, quod creatura actum suum non producat, cum teneamus concursum immediatum divinum. Sed quærere restat, si ille consensus, etiam gratiâ Dei adjutus, non est discretivus nostri discretionis formalis, quomodo in opere salutis, merè nos passivè non habeamus, cum illa per actum nostrum discretio, per Gonet, non spectet ad salutem.

Conceditur, quod possit liberè voluntas consentire vocationi, etiam ut mora & applicata à Deo, per gratiam efficacem; sed quærere restat, qui merè se passivè non habeat in opere salutis, si ille liber consensus, non ingreditur discretionem? Quærere item restat, qui liberè consentiat voluntas divinæ vocationi, si applicetur per gratiam prædeterminantem, priusq; ostendere de-

buisse, quod hætenus non fecit obiciens, prædeterminationem stare cum libertate, si autem non stat cum libertate, merè nos passivè, quia acti, & non agentes in opere salutis habebimus.

Conceditur observando secundo, Id quod etiam superius à nobis prædictum est, duplicem posse distingui determinationem, unam Causalem, quæ fit per oblationem auxilii efficacis, quæ oblatio tollit indifferentiam ad habendum vel non habendum selectum auxilium, alia autem est determinatio formalis, stans in ipso met nostro actu, sed negatur si auxilium oblatum efficax prædeterminet, ut vi illius hoc non nisi velit voluntas, quod illud auxilium salvet libertatem, & quod profecta ex illo actio, possit esse libera formaliter: & quamvis in ordine ad hoc; quod est, habere auxilium, sumptum pro ratione virium, & causativi habitus v. g. merè se habeat passivè voluntas; sed quærere restat, qui se non habeat merè passivè, in opere salutis, si liberè illum actum non elicit; non potest autem elicere liberè, si agit prædeterminatè, & hoc est, per nos habere se voluntatem merè passivè, si & consensus noster non discernit nos, nec spectat ad opus salutis, & si non agit voluntas, nisi prædeterminata, sed cum hoc stat, ut non habeat se merè passivè voluntas, si ex Dei auxilio contemptato libertati agat.

Conceditur Impugnatiōi primæ, contra Responsionem ultimam. quod discretio, sit quid supernaturale, nec debeat in aliquid naturale, ultimò vel principaliter referri, sed negatur quod excludat aliqua naturalia, quales sunt circumstantiæ temporis, & loci, cum inter effectus prædestinationis, etiam bona naturalia numerentur. Et certè per nos discretio illa, in genere Causæ Efficientis est supernaturalis, quia dependet ab auxilio supernaturali oblato. Discretio etiam formalis est supernaturalis, quia consensus noster proficitur ex viribus gratiæ.

Conceditur Impugnatiōi secundæ, quod ille qui consentit internæ vocationi, sit inæqualis in actu secundo alteri, sed negatur quod debeat admitti inæqualitas, in ipso met actu primo, sed sufficit ut sit auxilium potens, sive inæqualitatem, sive æqualitatem principiare, quod non repugnat auxilio, imò requiritur ad auxilium contemplatum libertati, & adhuc tunc salvabitur, quod actus secundus supponat primum, quia actus secundus inæqualitatis supponit principium potens de se, sive æqualitatem, sive inæqualitatem principiare.

Conceditur cum Prospero, carmine de ingratia, non expectare Deum circumstantias temporis, hoc sensu, quasi pro illis circumstantiis temporis, non possit in thesauro suæ omnipotentie, reperire eligibile auxilium efficax, licet pro sua alta providentia, velit interdum alligare collationem selecti auxilii, certæ differentie temporis.

DIFFICULTAS II.

Negatio Decreto Prædeterminante, sequiturne aliqua absurda?

Pura absurda numerat Gonet ar. 3. quæ hîc necesse est expendere.

Punctum Difficultatis 1.

Salvaturne per nos ratio Causæ Primæ?

INCONVENIENS. Quia nisi ponatur decretum prædeterminans, subtrahetur à Deo ratio Causæ Primæ, respectu determinationis liberæ nostræ voluntatis quod ipsum probatur. Determinatum & indifferens inter se opponuntur, sicut album & nigrum. Ergo sicut album à nigro, & unum contrarium ab alio repugnat produci ab indifferenti.

RESPONDETUR. Negando Assumptum, dictum autem aliàs, indifferens dupliciter spectari posse. Imprimis indifferens ex defectu virium, & tale indifferens determinatum effectum producere non potest, si enim est indifferens ex defectu virium, non præcontinet in se effectum, adeoque nec illum causare potest, & comodo habet se album, quod non potest produci à nigro. Aliud autem est indifferens, quod habendo vires operandi, accommodat se potentie, dominium suæ actionis habenti, tale principium potest determinatum producere effectum; hoc ipso enim non haberetur dominium actionis.

Conceditur Confirmationi secundæ, quod nulla causa supponat suum effectum, in nostris autem principiis nec decretum indifferens pro statu conditionato supponit consensum conditionatum, nec decretum absolutum supponit consensum absolutum. Quod decretum absolutum, hoc sensu vocatur indifferens, quod non determinet vi sua, ut hoc non nisi velit voluntas, sed non est hoc sensu indifferens, quasi nullam dicat determinationem ex suppositione etiam consequenti oriundam, quod explicari debet ex prædictis in 1. parte.

Et licet decretum conditionatum expectet consensum conditionatum, & decretum absolutum consensum absolutum, expectatione hæc, quod posterius naturâ sit consensus, sed non expectatione, quasi supponatur ponendus sine influxu illius decreti. Est quidem verum quod decretum absolutum selectivum, supponat consensum conditionatum, sed illum etiam non causat, cum pendeat à decreto conditionato ex parte actûs & ex parte objecti, immò cum hoc decretum præsupponat consensum conditionatum gratiosum, non illum expectabit, sed potius ab illo expectabitur.

Conceditur Confirmationi tertiæ, quod decretum talem determinationem causans, non sit amplius indifferens sed determinans, sed quali determinatione, determinatione oriunda ex supposito usu liberi arbitrii, essetque hoc sensu illud decretum prædeterminans, quia prioritate naturæ antecederet suum effectum, sed non prædeterminans, hoc sensu, quod vi suâ inferat, ut hoc non nisi velit voluntas.

Conceditur Confirmationi quartæ, quod nulla causa à suo effectû tanquam à conditione pendeat, tanquam tribuente vires agendi, licet pendeat ab effectû tanquam à conditione habente rationem termini vel connotati. Decretum indifferens, quod dicit Gonet dependere à consensu nostro tanquam à conditione, vel comparari potest ad consensum conditionatum, & sic falsum est, quod dependeat ab illo à priori, cum illum potius causet, licet decretum absolutum in sua efficacia præsupponat consensum conditionatum, quem voca si placet conditionem; sed falsum est in nostris principiis quod decretum absolutum, causet consensum conditionatum. Directè autem ad argumentum ex allatis Respondetur, quod decretum indifferens non pendeat à suo effectû, tanquam à conditione sibi vires agendi tribuente, licet pendeat à suo effectû, tanquam à termino, circumstantia, connotato.

Conceditur Confirmationi, quod voluntas conditionata nihil causet nisi purificatâ conditione, sed hæc purificatio conditionis, non debet esse semper aliquid prævium, sed potest esse innexum illi ipsi ad quod est conditio, & ita si quis dicat, gradietur si pedes moverit, non est necesse prævium quid censi, ipsum motum pedum ad gressum, cum definitivè ipse gressus sit motus pedum; si autem non est necesse, ut purificatio conditionis, sit distincta & non innexa ei ad quod est conditio, non erit necesse, ut prius ponatur suppositio consensûs, & tum primum intelligatur causare aliquid decretum divinum. Unde illud ly volo concurrere si voluntas Patri confesserit, non habet hunc sensum, quod prius debeat præcedere consensus, tum primum sequi volitio concurrendi divina, sed habet hunc sensum, volo exhibere concursum, operationi voluntatis.

Et certè Ly si interdum potest significare præcedentiam implendæ conditionis, ut cum dico: si ignis fuerit applicatus uret, interdum significat coexistentiam duorum, ita, ut non possit esse unius coexistentia, quin sit coexistentia alterius, ut cum dico: si ignis uret Deus concurret cum illo, ubi significatur coexistentia utriusque sine jure præcedendi; ita etiam cum dicitur, Deus concurret si voluntas voluerit, significatur, non præcedentia voluntatis creatæ, sed coexistentia actionis utriusque. Porro impletio conditionis, importantis præcedentiam, tunc

(Q)

est,

est, quando illa impletio requiritur tanquam complementum ad agendum causæ; sicut enim ipsa causa, ita & illud complementum, præcedentiam habere debet. Ostenditque idem Inductio, & ita, quia applicatio, requiritur tanquam complementum agendi in igne, ideo applicatio præsupponitur ante ignitionem. Quia autem determinatio creaturæ, non est complementum ad agendum Deo, cum potius creatura indigeat viribus agendi, à Deo, ideo illa determinatio, rationem prioris non debet habere, quantumvis illa determinatio habeat se per modum conditionis.

Conceditur Confirmationi ampliori, quod si determinatio libera nostræ voluntatis possit intelligi cum fundamento in re, antecedens aliquantulum concursus causæ primæ, non dependeat ab illo; sed negatur in principiis nostris posse illam sic intelligi. Nam licet determinatio voluntatis creatæ, ponatur determinare concursus divinum, quantum ad speciem actus, quia tamen determinat, determinatione exercitâ non à se sola; ideo adhuc, ita determinat, ut non possit determinare prius naturâ, antequam ad illam determinationem intelligatur concurrere Deus, & licet determinans se solo, & independentem ab eo, quod determinat præcedat id quod determinat, non tamen si determinat, determinatione in qua includitur influxus ipsius determinabilis, quia ita illud determinatum determinatur, ut simul seipsum concurrentem, ad illam determinationem determinet. Vel si placet dici potest, quod determinans vi acceptâ ab ipso met determinando, non debeat præcedere determinabile, licet determinans vi propriâ debeat præcedere determinabile, creatura autem determinat actionem, vi acceptâ à Deo ad determinationem.

Quando nostri aliqui per Gonet ponunt, liberam nostræ voluntatis determinationem ex eo non causari proximè à Deo, quia illa determinatio est solum quædam formalitas, sed causari eam tantum ex eo, quia Deus dedit voluntati creatæ facultatem se determinandi, hoc solum significant, quod determinatio ad actum, non semper sit transitiva, & quod determinatio, si non sit transitiva, sit ex modo nostro concipiendi, ea autem quæ sunt ex modo nostro non nisi concipiendi, non est necesse causari à Deo Physicè, sed non dicimus quod si ponatur determinatio transitiva, vel quod intransitiva determinatio, non causetur à Deo, qualis est determinatio transitiva, volitio credendi, quam negamus non causari Physicè à Deo. Quando autem dicimus opprimi libertatem à prædeterminatione, & tamen dicimus determinationem voluntatis, non esse aliquam entitatem, non hoc ipso à nostris principiis recedimus, determinationem enim in transitivam dicimus esse aliquam Entitatem, licet negemus determinatio-

nem, quæ sit ex solo modo concipiendi, esse aliquam entitatem. Quam ipsam determinationem intransitivam, quæ semper datur dum datur actus voluntatis, dicimus immediatè à Deo causari, & Deum præviè in illam influere, sed habendo rationem præviè, ex eo, quia habet rationem virium & causæ, licet non habeat, rationem præviè prædeterminativè, cumque illa determinatio intransitiva non sit nihil, posset illa per physicam prædeterminationem tolli, transitiva autem prædeterminatio, quæ esset nominis ex modo concipiendi, quoad suam libertatem posset quidem concipi tolli, sed non posset physicè tolli, cum nihil sit Physicè.

Punctum Difficultatis 2.

Salvaturne per nos absolutum Dei Dominium, & ejus Providentia?

2. **INCONVENIENS** ponit Gonet. Si Deus circa nostros actus liberos habeat decreta purè indifferentia & expectantia consensum, & determinationem nostræ voluntatis, sequitur Deum, circa nostros actus liberos, non habere tam perfectum & absolutum Dominium quale habet ipsa voluntas creata, vel etiam quale Deus habet, erga actiones, & effectus causarum naturalium, consequens est absurdum, & contra Augustinum, & quia hoc ipso quod aliquod Ens creatum sit, habet summam dependentiam à Deo. Sequela probatur. Nam voluntas creatura perfectione Dominii, quod habet in suis actibus liberos, potest illas à sua libertate seipsum liberè determinare, & talem determinationem incipere, nec debet illam supponere, vel expectare ab alia causa creata. Ergo si Deus non possit idem præstare, & facere sine læsione libertatis, ut à voluntate creata incipiat, & exeat talis determinatio, sed eam debeat à libero arbitrio expectare, & veluti emendicare, evidens est, quod non habebit tam absolutum Dominium in actibus nostros liberos, quam ipsa voluntas creata.

RESPONDETUR. De ista expectatione nostri consensus assumit non raro Gonet, quod ponamus illum præsupponi à voluntate divinâ, ut primum agat voluntas divinâ, quod nemo nostrum docet, unde si res sit de statu conditionato, admittimus quidem decreta indifferentia, & nullo modo antecedenter determinata ad unam partem, illa tamen non expectant, tuncquam aliquid prævium consensum conditionatum; si autem res sit de statu absoluto, admittimus quidem decreta indifferentia, hoc est, non prædeterminativa, sed non admittimus decreta indifferentia, hoc est, nullo modo etiam expectantione consequenti determinata. Nam pro statu absoluto, admittimus decretum selectivum, quod ex suppositione consequenti, infertur

secutionem eventus determinatè, nec expectat consensum absolutum, sed eum causat. Vi ergo hujus principii, non tam Major, quam negatur subjectum Majoris. Attendendo autem ad objectum, quod continet in se argumentum à pari, nempe, determinat seipsam libertas. Ergo determinabit & Deus. Negatur Consequentia. Quia cum fecerit Deus decretum, de indemni servanda libertate creata, debuit illi committere determinationem sui actus, quia ea tantum determinatio actus salvat libertatem, quæ oritur nonnisi ex supposito libertatis usu. Quia autem determinatio, quæ esset oriunda à Deo præcisè, non esset ex suppositione usus libertatis creata, sed illam inferret, idèò per illam Deus non staret suo decreto de servanda indemni libertate, stabit autem decreto, si voluntas seipsam determinet. Et certè quantumvis se determinet voluntas, salvabitur adhuc definitio liberi; quòd scilicet positus omnibus prærequisitis ad agendum possit agere & non agere voluntas; si autem decretum Dei, quod esset inter requisita agendi, determinaret ut hoc nonnisi agat voluntas, non salvaretur hæc definitio, jam enim vi illius positi, non posset nisi hoc agere, cum posita prædeterminatione impossibile sit oppositum fieri. Cum hoc tamen stat ut quantumvis Deus, non determinet voluntatem, ut hoc nonnisi vi determinativi decreti agat, potest tamen præstare & facere sine læsione libertatis, ut à voluntate exeat talis determinatio, non quidem prædeterminando, sed seligendo auxilium. Ex quo ulterius Inferes, quamvis voluntas seipsam determinet, & non determinet illam antecedenter Deus, ut hoc nonnisi & non aliud vi suâ agat, magis tamen habebit in sua potestate Deus voluntates hominum, quam ipsi suas, quia defectus ille prædeterminationis suppletur aliunde, non enim creatura sed Deus dat illi vires agendi, sine quibus impossibilis est operatio; non creatura, sed Deus, seligit auxilia eventum habitura, sine quibus, non fiet actu conversio.

Conceditur Probationi sequela Majoris, quòd Deus ita dominatur causis non liberis, ut non expectet determinationem illarum, quin in illam influat, ita nec expectat determinationem creatam, quin in illam influat, causetque illam, sed negatur, quòd Deus debeat causas necessarias prædeterminare, foret enim otiosa illa prædeterminatio, siquidem ex natura sua sunt determinatè ut agant, positus omnibus requisitis ad agendum; sed posito etiam quòd prædeterminet causas necessarias, hoc ipso sequitur non prædeterminare illum causas liberas; quia Deus habet decretum, contingentes aptare causas agentibus liberis, adeoque non prædeterminantes, cumque non debeat in causis necessariis salvari, ut possint omnibus positus prærequisitis

litis agere & non agere, contra hoc principium non ageret Deus, si illas prædeterminaret, ageret autem contra hoc principium, si prædeterminaret causas liberas.

Conceditur dictis contra 1. Responsonem, quæ inibi refertur, quòd ratio supremi Domini supra actiones necessarias fundetur in dependentia, quam illæ habent à Deo creatore, sed negatur, quòd eandem, & eodem modo habeant dependentiam. Hinc quantumvis Deus Causis necessariis exhibeat concursum determinatum, non potest illum exhibere causis liberis, quia licet illæ in ratione dependendi, convenient cum causis necessariis, non conveniunt in modo dependendi, quia nec esse earundem, in quo fundatur dependentia, est ejusdem modi & rationis. Et certè si ipsæ Causæ necessariae, non eodem modo pendent à Deo, hinc potest Deus uti homine, ut ratiocinetur, non potest uti ut rûgiat, cum ad hoc uti possit Leone, multò magis, non eodem modo dependebunt à Deo, causæ liberae, quo modo dependent, causæ necessariae; concedimusque quòd Deus habeat Dominium in voluntatem ut liberè, & non cum necessitate moveatur, sed negatur quòd possit hoc Dominium suum exequi prædeterminando, concediturque ulterius dictis Proverb. 31. quòd sicut aqua non resistunt divisioni, ita & cor Regis, sed negamus quòd istud non resistit, perficiatur titulo prædeterminationis, perficive possit, sed ad salvandam libertatem, recurrendum est ad selectum auxilium.

Conceditur dictis contra Responsonem secundam, quòd Deus sit magis Dominus voluntatis creatae, quam sit Domina ipsa voluntas, sed hoc Dominium, ex dictis & supra, & immediatè, exercere non potest, si determinet voluntatem antecedenter, sicut ipsa se determinat. Et ut salvetur quòd voluntas sit secundarium liberum, sufficit, quòd independenter à Deo ipsam illam determinationem exercere non possit, & quòd exigit ad illam, influentiam superioris causæ, à qua est ei, esse & operari, ut dicit S. Th. 1. con. gent. cap. 68. licet id non faciat Deus prædeterminativè, quia autem indiget voluntas compleri in agendo per concursum divinum, cum tamen agendi complementa habeat ex se Deus, idèò indiget voluntas determinari, hoc est compleri suam indifferentiam ab aliquo exteriori ad effectum, ut voluit S. Thom. 1. part. q. 19. ar. 3. ad 5. cumque hoc ipsum quòd se determinet, habeat ex determinatione voluntatis divinæ, committentis illi hanc determinationem, idèò adhuc voluntas non est primum, sed secundum liberum, sed inde non sequitur debere voluntatem prædeterminari.

3. INCONVENIENS. Quia si non ponatur prædeterminatio, derogabitur perfectioni divinæ providentiæ.

(Q) RESPON-

RESPONSUM suprà contra Gonet, non derogandum, ostensum item inibi, quí Deus non agat cæco modo, & simili piscatoribus, qui mittunt rete in mare, ignorantes, quos pisces prehendent. Dictum itidem suprà, quòd in nostris principiis, non eximatur ab ordine divinæ Providentiæ ipsa determinatio voluntatis humanæ, cumque ipse actus liberi arbitrii, hoc est tam ipsa potentia, quàm auxilia reducantur in Deum ut in causam *neceffe est, ut ea, quæ ex libero arbitrio fiunt, divinæ Providentiæ subdantur*, ut ait S. Th. 1. part. q. 22. a. 2. ad 4. sed non est necesse subdi prædeterminationi, actum liberum.

Conceditur ultimæ instantiæ, quæ urgetur hoc inconveniens, quòd ordo divinæ Providentiæ debeat esse infallibilis, etiam certitudine causalitatis, sed decretum indifferens, hoc est non prædeterminativum, modò sit determinatum ex suppositione consequenti, & selectivum auxiliorum, potest fundare ordinem infallibilis, siquidem ex illa determinatione illud decretum habet infallibilem nexum, potius v. g. cum consensu, ex suppositione ipsius consensus conditionati. Conditio autem illa decreti, quòd non causet, nisi purificatâ conditione, quæ est determinatio voluntatis, cum sit conditio, & determinatio, in quam influit auxilium, non autem quam supponat à se independentem, hinc fit ut Deus, non cognoscat consensum, ante causalitatem talis decreti.

Conceditur Argumento in contra, quòd scientia conditionata, habeat se ex parte intellectus speculativi, in quantum mere attendit ad consensum conditionatum, sed in quantum illa est prædirectiva offerendi absolute pro statu absoluto auxilii, habet se practicæ, & potest ex illa derivari, certitudo causalitatis, requisitæ à providentiæ divinæ.

4. INCONVENIENS. Quia in nostris principiis non potest explicari, quomodo, hoc decretum indifferens, determinetur ad concurrendum cum voluntate, pro consensu magis quam pro dissensu.

RESPONDETUR. Explicatum id esse 1. par. Disp. 5. num. 312.

INSTAT Gonet. Quando dicimus quòd Deus est paratus concurrere cum voluntate ad consensum, si illa se determinaverit ad hanc partem, quid est hoc ly, *si voluntas creata se determinaverit*, estne aliqua determinatio in actu primo, & antecedenter ad operationem superaddita, ipsi indifferentiæ potentiæ, quâ positâ Deus determinet absolute decretum suum ad illam partem, in quam inclinat ille actus primus; aut est aliqua determinatio per modum ipsius operationis, & actus secundi, quasi incipiente jam operatione partiali voluntatis, Deus succurrat, & addat suum concursum determinatè pro illa parte, neutrum dici potest. Non primum, quia ille actus primus, non est habitus superadditus

voluntati, cum non semper operemur ex habitu; præcipue, quia per nos, totum quod est in voluntate, ante actum, est indifferens & indeterminatum. Non potest etiam dici, quòd sit actus voluntatis, quia de illo redibit difficultas, quomodo producitur cum voluntate, sine determinato concursu, aut quis determinavit concursum ad illum, & sic vel admittendus erit processus in infinitum in determinatione talis concursus, vel concedendum erit dari aliquem actum voluntatis, in rerum natura, existentem antecedenter ad concursum Dei.

RESPONDETUR. Si res sit de consensu absoluto, illud *si voluntas creata se determinaverit* significat objectum scientiæ conditionatæ, nempe conditionatam determinationem voluntatis, quâ suppositâ format Deus decretum selectivum, & offert selectum auxilium, quod in actu primo, & antecedenter ad operationem absolutam superadditur ipsi indifferentiæ potentiæ. Negatur autem, quòd totum quod est in voluntate ante actum absolutum, sit indifferens & indeterminatum etiam ex suppositione consequenti. Loquendo autem non tantum de concursu in actu primo spectato pro statu absoluto sed etiam de concursu in actu jam secundo spectato, illud ly *si voluntas creata, se determinaverit* importat ipsum actum voluntatis absolutum, qui producitur cum voluntate per determinationem concursum, determinatione ex suppositione consequenti, quem concursum & Deus determinavit seligendo, & creatura, unâ cum illo auxilio; scilicet utendo illo auxilio ad actum, consequenter non erit jam necesse dari aut processum in infinitum in talibus determinationibus, nec concedere aliquam entitatem, existentem antecedenter ad concursum Dei.

Quod si res sit de concursu conditionato, ad conditionatum consensum, jam illud, *si voluntas creata se determinaverit*, explicari sic potest, ut in primis non intelligatur præcedentia aliqua determinationis creatæ conditionatæ, ad quam postea primum sequatur concursus divinus, sed intelligitur ex parte Dei decretum conditionatum præcedens, & ob indemnem servandam libertatem, committens usum concursus conditionati, ad placitum creaturæ, exprimibile sic, *si vellem committere creaturæ usum mee omnipotentia in agendo*: respectu cuius usus conditionati, est illic aliqua determinatio in actu primo, & antecedenter ad operationem, superaddita ipsi indifferentiæ potentiæ, non hoc sensu, ut determinet ut hoc non nisi conditionatè velit voluntas, sed hoc sensu, quòd ex indifferenti ad habendum actum primum agendi liberè, determinetur ad habendum actum primum, oblatione auxilii; & præter hanc determinationem, quæ est in actu primo, est determinatio per modum ipsius operationis & actus secundi. Illud additum per nos non admittitur, quasi incipiente jam

re jam operatione partiali voluntatis, addat tum primum suum concursum determinatè Deus, cum ipsa illa operatio & actus secundus, per nos proficiscatur ex illo actu primo, quem complet Deus, oblatione conditionatà auxilii. Hinc illius Propositionis pro statu conditionato, *vellem concurrere si creatura se determinaverit*; sensus est iste: Vellem committere creaturæ usum meæ omnipotentia, ad usum creaturæ conditionatum, vel ad producendam operationem conditionatam. Certè enim illud si non significat præcedentiam determinationis creaturæ, sed coexistentiam usûs auxilii, cum operatione, & operationis cum usu auxilii. Imaginare illud quod in simili, dictum 1. parte disp. 5. num. 330. quod creatura potens sit agere independentè à Deo, eo casu, non aliud requireretur à creatura, quàm ipse usus suæ potentia. Ita quia Deus commisit usum sui concursus creaturæ, hoc ipso, ponente operationem conditionatam creaturæ, ponitur unà usus concursus Dei conditionatus. Porro quando committit Deus, usum suæ omnipotentia ad operationem conditionatam, committit ad operationem hanc vel illam sub disjunctione, quam disjunctionem significat illud ly *si se determinavit*.

Quod si quæras quomodo ille actus voluntatis producat à voluntate, sine determinato concursu, redibit responsio & hic contra Gonet, & alias non semel in 1. par. præacta, quod ille actus producat à voluntate, sine determinato concursu inferente vi suâ, ut non nisi hoc velit voluntas, sed non proficiscitur à voluntate, sine determinato, hoc est, sine determinatè oblatio concursu, & qui sit determinatus ad danda à parte Dei omnia complementa agendi, modò oblatione ipsius utatur voluntas, & à parte Dei oblatio illa determinata, determinavit concursum illum, à parte autem creaturæ determinavit exercitium ipsum libertatis, cui ita in manu consilii posuit Deus concursum, ut de illo disponat, quasi de dono jam sibi oblato.

Conceditur præterea quod determinatio in actu secundo, sit ipse consensus voluntatis, sed ille identificatur quidem cum concursu Dei simultaneo spectato in actu secundo, siquidem est ipse actus voluntatis dependens à Deo, sed non identificatur noster consensus cum concursu Dei, in actu primo spectato, qui est ipsamet omnipotentia divina, parata concurrere, creaturæ volente ponere operationem: unde Deum expectare si voluntas se determinet in actu secundo, non est expectare, an ipsemet Deus concurrat & dicere: si ego concurram determinatè ad consensum, concurram; sed est dicere, decerno ut mea omnipotentia, sit parata suo auxilio producere cum voluntate, actionem, & expecto, ad quid meo concursu utetur, quod certò non est videre consensum jam factum, & tunc primum velle influere in illum.

Negatur denique quod objectum scientia conditionatæ ita per nos componatur, ut pertineat ad scientiam necessariam, vel simplicis intelligentia, de quo vide 1. parte disp. 4. n. 120. Objectum enim scientia conditionatæ, est quidem hoc, si Petrus tali vocatione excitetur, nec illi defuit concursus meus ad consentiendum, consentiet, sed ly concursus meus, debet spectari in actu primo, qui si spectetur in actu primo, concursus causæ primæ sic spectatus, non identificatur concursui causæ secundæ, cum concursus Dei in actu primo spectatus, sit ipsa omnipotentia, quæ non identificatur creaturæ. Unde illius dicti, si concurrero, consentiet, non est sensus, si consentiat consentiet, sed si omnipotentia mea erit parata, ut eâ utatur homo ad consentiendum, & homo eâ usus fuerit, consentiet, quod certè nihil absurdi habet. Quanquam rigoro se loquendo, concursus Dei præparatus non spectat ad objectum scientia conditionatæ, cum illud potiùs præcedat. Ponit inibi aliquas phrasas Gonet, sed illa argumentum non continent.

Punctum Difficultatis 3.

Refelluntur alia Inconvenientia.

Conceditur in nostris principiis, contra quod urget Gonet, in sequela prima, quod ad ratione specificam determinet se homo, sed non ita quin ad illam determinatione concurrat Deus, consequenter non attinget creatura in actu, aliquā rationem priorem, quam non attingat Deus.

Negatur sequela secunda, voluntatem divinam esse posteriorem humanā, negatur voluntatem humanam, determinare se, ad speciem actus, quin in eandem determinationem influat concursus divinus. Negatur quod expectet voluntas divina humanam, quod repetitò inculcatum est.

Negatur sequela tertia, quod voluntas creata determinet & veluti cogat divinam, cum Jus indemnitas in suam libertatem acceperit ex Dei decreto, aptante etiam concursum indifferenter, quæ ipsa voluntas divina subijcit sibi humanam, ratione collationis virium, & pro statu absoluto selectione auxilii, & quia non potest operari nisi ex gratia. Nec admittimus quod debeat præcedere ex viribus naturæ initium salutis, hinc per nos, non ideò homo adjuvatur à Deo quia vult, sed ideò vult quia adjuvatur, quod pluribus supra explicatum.

Negatur sequela quarta, quod per nos aliquid melius & perfectius attribuatur voluntati creaturæ, quàm divinæ; nam licet ratio specifica actus, sit nobilior in ordine ad nostras intentiones individuali, (in re enim utrumque hoc idem est) quia tamen determinatio ad speciem actus ita ponitur à creatura, ut in illam determinationem influat, eamque causet Deus, ideò per nos non tribuitur quidquam melius & perfectius voluntati creaturæ, quàm divinæ.

Negatur Confirmationi, quod decretum & auxilium indifferens, det solum possibilitatem volendi, & quod ipsum velle, non sit ex decreto, & ex auxilio; licet illud decretum & auxilium, non sit prædeterminans, consequenter falsum est, quod priores Nos ipsos faciamus in opere salutis, posteriorem Deum.

Negatur Sequela quinta, quod per nostra principia destruat libertas. Concedimus, quod si determinaret Deus, non solum ad individuationem actus, sed etiam ad specificationem, auferretur libertas per multorum nostrorum sensum. Sed quid ad hoc in nostris principiis respondendum, transcribatur ex 1. parte disp. 5. num. 327. Ubi etiam ostenditur, quomodo non sit Deus causa peccati. Respondendo autem etiam in principiis aliorum. Negatur quod si Deus offerat concursum ad eliciendum actum peccaminosum hunc in individuo, hoc ipso determinet ad aliquam specialem malitiam, ad quam non est ex sua malitia & defectibilitate, determinata voluntas. Conceditur quod malitia quæ sumitur ex circumstantiis aggravantibus intra eandem speciem, non pertineat ad rationem specificam actus in genere moris, pertinet tamen ad rationem specificam actus, in genere eligibilis, h. e. ut amet voluntas hanc circumstantiam aggravantem & versetur circa illam speciem, estque illa malitia eligibilis, quia attingibilis per notitiam nostram, quo autem actu debeat in individuo illa eligere, ad hoc non pertingit notitia humana, adeoque nec electio. Cæterum, electio illius circumstantiæ aggravantis, & appetentia illius speciei, non spectat ad rationem specificam in genere moris, quia hæc habetur ab eo, quod est principale, circumstantiæ autem illæ non habent rationem principalis, unde ulterius dicitur quod latitudo gradualis, sit etiam eligibilis à voluntate, vult enim voluntas magis adhuc & magis affici malo, licet quæ illa sit futura, in individuo latitudo, hoc à nobis nec noscibile nec eligibile sit.

Conceditur quidem actum odii Dei, secundum rationem specificam abstrahere à latitudine gradualis, sed negatur quod illa latitudo, non possit specificare actum seligentis voluntatis, licet non possit specificare quoad individuationem huius latitudinis.

INSTAT Gonet. Decretum conditionatum dandi concursus voluntati creatæ, si ipsa voluerit se determinare, involvit contradictionem, quia implicat contradictionem, promitti conditionaliter id, sine quo talis conditio non potest impleri. Sed voluntas creatæ, in quocunque rerum ordine constituatur, non potest velle, nec se determinare sine actuali Dei concursu. Ergo concursus Dei non potest promitti, vel decerni sub conditione, quod voluntas humana velit, aut se determinet.

RESPONDETUR. Ut argumentum probe-

sequelam, & intentum evincat, debuisset in consequenti poni. Ergo concursus Dei non potest promitti sub conditione, quod voluntas humana velit, aut se determinet sine actuali Dei concursu. Quo posito conceditur totum. Illud enim si se determinet voluntas, non potest independens à concursu divino, licet ponatur independens à prædeterminatione. Quod si non ponitur independens à concursu divino, nulla est implicantia, quæ ex nostris principiis sequatur. Unde in nostris principiis, si quis diceret puero debili, & impotenti ad levandum pondus, juvabo te, si illud tollas, procul dubio irrideret illum, sed non irrideret si diceret, juvabo te in levando pondere, si velis illud levare: ita irrideret Deus, si diceret juvabo te, si sine meo concursu volueris, non irridet si dicatur, juvabo te si volueris facere, concurramque tecum ut velis, ut facias.

Quod addit in Confirmatione 2. Solutum videbis 1. part. disp. 4. à num. 121. ubi agitur de objecto scientiæ conditionatæ.

DIFFICULTAS III.

Notantur quedam contra Responsiones ad Argumenta.

Solvere conatus est Gonet nostra Argumenta, quo robore, hic pensandum.

Punctum Difficultatis 1.

Proposuntur notanda.

Opposuit sibi Gonet, aliqua nostra sententia argumenta, eaque solvere conatus est. Attendemus hic ad robur solutionum. Ex primis ar. 4. §. 1. proponit argumentum, quod fatum invehatur per prædeterminationem, tollatur libertas, obtundatur studium virtutis, &c. & postea parag. 2. ostendit similia esse proposita à Semi-Pelagianis Augustino, sed in dictis supra contra Gonet, de scientia conditionata subintratum, ostensum est, contra nostra principia, quia eadem cum principiis Augustini, idem posse obijci. An verò consequatur fatum aliquod ex prædeterminatione, quod debeat rejici, & alia inconvenientia sequantur, hic notandum venit.

Noro 1. Contra dicta ar. 5. duplex posse distinguere fatum, unum Ethnicum aliud Christianum, ut ponit inibi Gonet. Conceditur fatum Christianum, non præjudicare libertati, non enim aliud est, quam ipsa Dei providentia aptans libertati, contingentes causas, & tamen infallibiliter obtenturas eventum, sed negatur, si ponatur Prædeterminatio, salvandam esse libertatem, cum illa posita, impossibile sit non sequi eventum, quam vim habebat fatum Ethnicum. Conceditur fatum Christianum prædeterminare omnia juxta naturam & conditionem

R. P.
THE ML
ZIANOWS
Tbm de
D. V

nem causarum secundarum, à quibus proveniunt, sed negatur, si ponatur non prædeterminatione ratione selectivi decreti, & selecti auxilii per ordinem ad operationem liberam, sed potius ponatur prædeterminatio Thomistica, libertatem esse prædeterminandam, juxta naturam & conditionem suam. Conceditur ex mente Augustini lib. 2. contra duas epist. Pelagianorum cap. 5. quod sub nomine gratiæ fatum non asseramus, *quamvis nullis hominum meritis, Dei gratiam dicimus antecedere*, nam etiam in nostris principiis, quæcunque merita, anteceduntur à gratia, sed negatur, quod sub nomine gratiæ non asseratur fatum, si dicatur poni gratiam, sine qua impossibile sit operari, & quæ posita impossibile sit non operari, & tamen eam habere, non est in nostra manu; talis autem est prædeterminationis. Conceditur textui S. Thomæ quodlibeto 12. q. 3. a. 4. à Providentia Dei omnia esse prædeterminata & ordinata, sed non prædeterminatione Thomistica, quia hæc indistinguitur a fato tali, quale rejicit S. Thomas.

Conceditur id, quod habet S. Thom. 1. par. q. 16. art. 3. quod fatum Christianum secundum quod subest divine Providentiæ, immobilitatem sortitur, sed non absolute necessitatis, sed si ponatur prædeterminatio, quomodo illa non inferret absolutam necessitatem, siquidem infert rationem causæ consentiendi, quæ posita impossibile est non sequi consentium, amò videtur inibi docuisse S. Thom. quod divina Providentia habeat immobilitatem solum necessitatis ex suppositione consequenti, appellat enim hanc necessitatem, *conditionatam* non absolutam, exemplificatq; illam in hac Propositione, *secundum quod, inquit, dicimus hanc conditionalem esse veram, si Deus præscivit, hoc futurum, erit.* Conceditur huic auctoritati citatæ, primò, quod omnia sint à divina Providentia prædeterminata, & ordinata, sed non illà prædeterminatione Thomistica, sed prædeterminatione selectiva auxilii, & per ipsum selectum auxilium. Conceditur eidem auctoritati, hoc sensu omnia subijci fato, quia subijciuntur divine Providentiæ; sed nego illam esse prædeterminantem Thomisticè. Conceditur denique eidem auctoritati, quod fatum Christianum secundum considerationem causarum secundum mobile sit, sed secundum quod subest divine Providentiæ, immobilitatem sortitur, quia antequam Deus intelligatur posuisse decretum selectivum, & obtulisse selectum auxilium, non habetur unde certo & infallibiliter sequatur pro statu absoluto consensus, sed posset sequi, posset non sequi, adeoque spectato illo in causis secundis, nondum habetur infallibilitas; sed illam infallibilitatem pro statu absoluto, adfert selectivum decretum, & selectum auxilium, quod decretum non est indifferens ex suppositione. Immerito autem supponit inibi Gonet, quod &

sæpius fecit, consensum nostrum supponi à gratia, cum illum semper dicamus, proficisci ex gratia.

Conceditur dictis à Gonet, in responsione ad Argumentum primum, quod æternum divinæ Providentiæ decretum, antecedit consensum nostrum, nempe Providentia de dandis conditionatè auxiliis, consensum conditionatum, & providentia de consensu absoluto, sita in selectivo decreto, & selecto auxilio, consensum absolutum. Conceditur item quod Providentia antecedit per modum primæ radiceis, totius libertatis. Sed negatur quod præcedat prædeterminatione Thomistica. Negatur item quod Prædeterminatio Thomistica procedat à radice libertatis formaliter, non enim illi communicatur ratio Principii liberi, licet procedat à radice libertatis materialiter, quia procedit à Deo, qui est liber, & interdum ponit causas necessarias. Negatur item, quod, quando dicit S. Thom. fatum Christianum habere necessitatem conditionalem, secundum quod dicimus hanc conditionalem esse veram, si Deus præscit hoc futurum, erit, loquatur de Præscientia dependente à decreto, ut hoc non nisi fiat, licet non loquatur de Præscientia independente à decreto, de dandis prærequisitis, vel de selectivo decreto, quod utrumq; antecedit consensum, & determinat ex suppositione consequenti, in nostris Principiis, modo aliàs explicato. Et licet doceat S. Thomas, decretum selectivum divinæ Providentiæ supponere Præscientiam futurorum, ut visum est in 1. par. potuit tamen dicere à providentia omnia esse prædeterminata, non autem postdeterminata. Quia licet illa Providentia sequatur Præscientiam, quia tamen præcedit eventus absolutos, qui ipsi prædeterminantur, ideo poterat S. Thom. dicere, omnia esse à Deo prædeterminata.

Conceditur Responsio contra Objectionem secundam, quod fatum Ethnicum proficiatur ex causis naturalibus & necessariis, auferatque libertatem, sed tamen in principii Thomistarum, cum etiam illæ causæ necessariae proficiantur à Deo, qui est prima radix nostræ libertatis, non deberent auferre libertatem. Quod si causæ necessariae proficiantur à radice libertatis materialiter sumpta, ostendi debuisset, quod prædeterminatio non proficiatur, eodem etiam modo à Deo.

Conceditur addito, quod in fato Ethnico, posita fuerint causæ extrinsecæ voluntati, sed etiam divina Providentia, licet intimè sese medio suo concursu jungat voluntati, est tamen quid extrinsecum voluntati, quia est ipse Deus, distinctus realiter à voluntate; sed quidquid sit de hoc, ipsa intimitas conjunctionis non salvat libertatem, nam si daretur prædeterminatio coactiva, esset intimè conjuncta, & tamen destrueret libertatem. Conceditur Auctoritati

tati S. Thomæ, quod à solo Deo, possit inclinari voluntas, sed quomodo? Selecto auxilio, iniectione cognitionis, quam appellat Arist. à bona fortuna. Et quia (ut inquit 1. parte q. 105. art. 4. ad 1.) dat ei propriam ejus inclinationem, si propriam, non prædeterminativam.

Ponit insuper aliquas inibi phrasas Gonet, sed illæ argumentum non continent. Citat etiam aliquem Studentem, qui melius quid sit sensus compositus quid divisus intellexit præ Petro à S. Joseph, & omnibus Societatis Doctoribus, sed istum Studentem, ad manum non habui.

NOTO 2. Circa dicta §. 2. quod etiam per nos liberum arbitrium non habeat per se dominium super divinum decretum, & connexionem indissolubilem, quæ intercedit inter decretum & actum voluntatis creatæ, sed quæ re restat, quomodo habet dominium in connexionem inter decretum prædeterminativum, & voluntatem creatam, prout illa se tenet ex parte consensus liberi, dependentis à voluntate creata tanquam à secundo libero, si posito illo decreto, impossibile sit non sequi eventum, cum impossibile sit poni prædeterminationem, & non prædeterminare actum.

Conceditur Responsioni secunde. De ratione primi liberi esse, habere absolute in sua potestate, omnia prærequisita ad agendum, in ordine scil. ad ponendum prærequisita, unde per nos non est in potestate, creaturæ, oblatio auxilii, est tamen de ratione etiam secundi liberi, positi omnibus prærequisitis, posse agere, & non agere, hoc enim deponit definitio libertatis, omni libero competens, adeoque competens & secundo libero; Et tamen posita prædeterminatione ad agendum, impossibile est non agere, quia impossibile est prædeterminationem non prædeterminare ad agendum. Cum hoc tamen stat, ut concedamus Dominium hoc voluntatis in suas actiones esse secundarium, & dependens, cum supponat decretum divinum, de servanda indemnitate, de conferendis auxiliis, non prædeterminantibus, per quod comparatur, ad divinum Dominium, sicut feudatarius ad Dominum absolutum. Conceditur auctoritati S. Thom. 1. 2. q. 109. art. 2. ad 1. quod nullum sit Dominium creaturæ, ad hoc quod deliberet, vel non deliberet, & quod ut deliberet, oportet quod finaliter deveniatur ad hoc, quod liberum arbitrium hominis moveatur ab aliquo exteriori principio, quod est supra mentem humanam, scil. Deo, ut etiam Philosophus probat in capitulo de bona fortuna, admittimus enim cogitationes, & gratias, quæ sunt in nobis sine nobis, quas gratias vocant Theologi passim, prævenientes, sed quia eas habere vel non habere, non est in nostra potestate, ideo de illis dicitur, quod sunt in nobis, sine nobis. Et si Thomistæ nomine prædeterminationis, tales solum gratias intelligerent, in nullo à nobis differerent, sed simul fateri deberent, illam non salvare libertatem: cogitationes enim injectæ

à bona fortuna, non sunt nobis liberæ, quod ipsum voluit S. Thom. ibid. q. 9. art. 4. ad 1. Stabit ergo Argumentum quod urget contra Prædeterminationem, quod scil. illa posita, auferatur libertas, cum dicat Gonet prædeterminationem suam ita se habere, ut cogitationes injectæ à bona fortuna. Integra tamen manet questio; an posita cogitatione illa injecta à bona fortuna per Aristotelem, post deliberationem determinetur voluntas, ut vi illius determinationis, hanc nonnisi partem sequatur.

Conceditur dictis à Gonet ex Prospero, quod quantumvis impossibile sit bene operari nisi ex Dei adjutorio, tamen non debeat tepescere studium virtutis, eo, quod qui bona egerint (ut inquit Prosper) non solum secundum propositum Dei, sed etiam secundum sua merita coronentur, sed quomodo non tepesceret studium virtutis, si ad agendum requiritur prædeterminatio, quam ponere non est in nostra potestate, nec eam semper ponit Deus, & tamen illa non posita, ut dictum supra contra Gonet, impossibile est sequi eventum.

Conceditur item auctoritati S. Thom. 1. part. q. 23. art. 8. quod ita prædestinatur salus alteri, ut etiam sub ordine prædestinationis cadat, quidquid hominem promovet in salutem, vel orationes proprias, vel aliorum, vel alia bona, vel quidquid hujusmodi, sine quibus aliquis salutem non consequitur, ubi illud Ly sine quibus aliquis salutem non consequitur, ostendit formati prædestinationem, non si ne prævisa hac conditionali, consequeretur si; ac per hoc acuentur & prædestinati ad promovendum se in bono, & reprobi ad recedendum à malo. Sed si prædestinamur independentem à præviso illo consequeretur salutem si, quid excipit prædestinatos ad bonum, quid retardabit præscitos à malo?

Conceditur, quod si præcisè ideo res esset futura liberè quia præscitur à Deo, non autem ideo præsciretur, quia est futura liberè, contra hanc præscientiam, æquè nostra procederet argumenta, atque procedunt contra Prædeterminationem, sed nos probamus, non ideo præcisè res futuras liberè, quia præsciuntur à Deo. Dicta ab August. lib. de Bono Persev. c. 15. procedunt contra Semi-Pelagianos, qui admittentes præscientiam infallibilem Dei, nolbant insuper admittere decretum prædeterminativum in Deo, tanquam donum speciale conditinctum à reliquis, quod tamen nos dari tuemur. Diximus ideo præcisè rem futuram, quia præscitur à Deo, nam concedo à posteriori, rem ideo futuram quia præscitur à Deo. Non loquimur autem hic de scientia quæ est causa rerum. Pereri auctoritas non procedit de prædeterminatione Thomistica, sed de prædestinatione, quæ formetur, post præconsultam quidem nostram libertatem, per scientiam conditionatam independentem tamen è prævisis absolute meritis.

Mul-

Multi autem ex nostris censent formari decre-
tum prædestinativum sine prævisis absolute
meritis, putantque etiam Nostrates cum Pere-
rio, hanc fuisse sententiam S. Augustini, nec su-
scipimus universaliter tuendam hanc senten-
tiam, quod Deus non prædestinet ante prævisa
absolute merita. An autem sententia præde-
terminantium faveat Calvinismo, discurre-
re vetitum.

Punctum Difficultatis 2.

Continuatur Notando.

NOro 3. contra dicta, in articulo 6. Justè
Deo judici objurganti de lapsu, homines
possent respondere, non dedisti nobis gratiam
prædeterminantem, eam ponere, habere, non
erat in nostra potestate, & tamen sine ea, impos-
sibile fuit nos bene operari actu.

RETORQUET Gonet, quod etiam responde-
re in nostris principiis possent damnati, quare
non dedisti nobis gratiam congruam, sed hoc &
suprà contra Gonet, & 1. par. Disp. 5. n. 445. re-
futatum est, quantum ad præsens. Conceditur
gratiam congruam pertinere ad statum ante-
cedentem potentia liberæ, nam etiam & nos,
& salvamus, & exigimus efficaciam gratia in a-
ctu primo, sed negatur (quod tamen pro con-
cessio supponit Gonet) quod hæc gratia con-
grua, sit necessariò requisita, in quocunque ho-
mine vel Angelo, ad bene actu operandum, a-
liis qui careret gratiâ congruâ, & haberet so-
lam sufficientem, careret aliquo necessario re-
quisito ad bene operandum actu, quod nostri
non admittunt. Unde ulterius negatur, sub-
latâ gratia congruâ, implicare contradic-
tionem, quod defacto operetur homo, si enim in
nostris principiis positâ gratiâ solum sufficienti
potest defacto operari homo, quomodo verum
erit, quod non positâ gratiâ efficaci, implicet in
nostris principiis contradictionem, quod defa-
cto operetur homo.

Negatur, quod Monachi Adrumetini oppo-
suerint Augustino, quod si gratia efficax esset
necessaria ad agendum, tolleretur correctio-
nis necessitas, & peccatorum inexcusabilitas.
Sed solum hoc urgebant: si viribus naturæ non
possum ego me corrigere, & si sine hac gratia,
impossibile est me corrigi, eam autem habere
non est in nostra potestate, cur corrior, cur da-
mnor? Loquebantur ergo de gratia, non effi-
caci, sed gratiâ simpliciter necessariâ ad ope-
randum, sive illa sit sufficiens, sive efficax.
Hanc mentem illorum fuisse ostendunt verba
Augustini, de Corrupt. & Gratia cap. 4. *Re-
curre corripere, si eam, scilicet gratiam, meâ culpâ non
haberem, hoc est, si eam possem mihi dare, vel sume-
re ipse, nec facerem, vel si dante illo, accipere noluis-
sem. Cum ergo & ipsa voluntas à Domino præpa-
retur, cur me corripis, quia vides me ejus præcepta
nolle, & non potius ipsum rogas, ut in me operetur*

& velle, qui Textus, nullam facit mentionem,
etiam æquivalentibus Terminis, gratia effica-
cis, per nos enim præparatur (quantum ad præ-
sens) voluntas, non tantum per gratiam effica-
cem, sed & per sufficientem. Unde iidem A-
drumetini volebant, ut libertas, præcederet
gratiam, h. e. volitio ex viribus naturæ profe-
cta, non autem ut gratia præcederet liberta-
tem, quod damnat in illis Aug. cap. 8. de cor-
rupt. & gratia. *Voluntas non libertate consequitur
gratiam, sed gratia libertatem.* Si autem argu-
mentum Adrumetinorum impugnabat neces-
sitate gratia ut sic, non est argumentum idem
cum nostro quod opponimus Thomistis, nem-
pe non dari locum correctioni, positâ præde-
terminatione, siquidem impossibile est sine præ-
determinatione, siquidem impossibile est sine
prædeterminatione bene operari, cum tamen
eam habere, non sit in nostra potestate.

Conceditur directæ Responsioni, quod sufficien-
ter possit respondere Christus reprobis in die
judicii, non dedi vobis gratiam efficacem, dedi
sufficientem, cur ei non estis cooperati: sed in
principiis Thomistarum, possent reprobi hanc
Christi responsionem impugnare. Nulla est
gratia quæ sit sufficiens ad operandum, si impos-
sibile sit cum eâ sequi eventum, talem tu nobis
dedisti sufficientem; quia non dedisti præde-
terminantem, sine qua, impossibile est sequi e-
ventum, adeoq; hæc gratia, verbaliter est suffi-
ciens, reipsâ nulla. *Conceditur*, ut aliquis possit
justè corripì & increpari, quia non fecit, æque
bene ac alter, sufficere, si uterq; æqualiter pos-
sit, & tamen æqualia non præster; sed querere
restat, qui non prædeterminatus, cum præde-
terminato æqualiter possit, si sine prædetermi-
natione impossibile sit actu operari, qui item au-
xilium efficax, licet non det posse agere, sum-
ptum pro libero arbitrio & voluntate, non det
posse agere gratiosum, si sine prædeterminatio-
ne impossibile sit bene operari actu. Querere
item restat, qui det prædeterminatio tantum
actualitatem, & applicationem potentia, non
det autem virtutem, aut complementum po-
tentia, si dat rationem virium, rationem activi,
rationem causæ, ipsi voluntari unâ cooperaturæ,
cùmq; illa actualitas, non sit suppositio exer-
citi, elevatæ, sed actualitas ad exercitium, cum
talem actualitatem non habeant imprædetermi-
nati, cur justè queri non possint, non dedisti
nobis actualitatem & applicationem. sine qua
impossibile est bene operari actu, & tamen eam
habere non est in nostra potestate.

Conceditur Responsioni primæ ad Confirmatio-
nem, quod reprobi possent in die judicii dicere
Deo, quare me constituisti in circumstantiis, in
quibus prævidebas me non operaturum, sed re-
tundisset Christus, constitui, sed dedi gratiam,
vi cuius, etiam in illis circumstantiis potuissetis
operari actu, neque enim mea gratia efficax, est
ita

ita necessaria ad operandum actu, ut sufficiens non sufficiat, quod tamen in principiis Thomistarum, non posset respondere Deus. *Conceditur* quod immerito exprobraret agricola vineæ, si plantaret vineam in aliquo loco sterili, prævidens quod nunquam fructus illic esset productura, & illa nunquam fructus produceret, id eo autem immerito exprobraret, quia nihil conferret illi vineæ, ut possit actu etiam in illa terra sterili producere uvas, confert autem Deus, gratiam sufficientem, cum qua potuisset homo in illis circumstantiis consentire actu, si voluisset, & licet ad hoc, ut peccatores sint inexcusabiles, sufficiat recipere illos auxilia solum sufficientia, licet non sint efficacia, sed quærere restat, quierunt illa auxilia sufficientia, siquidem cum illis, impossibile est operari actu.

Negatur Responsi tertia, Deum merito exprobrare vineæ suæ, quod non ferat uvas, sed spinas, & animæ fideli, quod non faciat fructus bonorum operum, si illi desit cultura necessaria ad producendos fructus, præcipue cum adhuc illa cultura necessaria sit talis, ut sine illa, impossibile sit poni eventum fructus, talis autem est cultura necessaria ad bona opera, ipsa prædeterminatio per Thomistas, hinc si prædeterminatio desit, non videntur rectè culpari homines, si fructus vitæ æternæ non ferant. *Conceditur* dictis S. Thomæ 3. contra gentes, cap. 159. *Quod licet aliquis, per motum liberi arbitrii, divinam gratiam nec promereri nec advocare possit, potest tamen seipsum impedire, ne eam recipiat*, quod idem est, ac dicere, non est in potestate liberi arbitrii gratiam habere, est in potestate peccare, sed quærere restat, qui mihi imputatur, quod impedierim Deum, a danda gratia, si sum prædeterminatus, ad materiale impedimentorum, quæ prædeterminatione positâ, impossibile est, non sequi formali impedimenti, de quo etiam vide i. parte disp. 5. n. 445. Rursus, quamvis impediat homo influxum gratiæ efficacis, defectusque illius debeat rejici, in illud impedimentum, cum hoc tamen stat ut agnoscamus, etiam ita impeditis, offerre Deum gratiam sufficientem, qui autem offert gratiam sufficientem, si sine prædeterminatione impossibile est bene operari, unde & textus S. Thom. ex 2. 2. d. 9. art. 5. ad 1. non de hoc debet intelligi, quod impediens influxum gratiæ, non detur gratia, etiam sufficiens, sed quod non detur efficax.

Subdit postea Conet §. 3. aliquas expositiones, eorum locorum Augustini, quæ etiam à nobis sunt posita, in i. part. quas expositiones est necesse hic pensare. Non urgeo locum, ex lib. de prædest. & gratia c. 15. nec locum 12. de Civit. c. 6. ob rationes inibi in i. part. positas, sed urgeri potest ex lib. 1. ad Simplic. q. 2. ubi loquens de Esau dicit: *Si voluisset & cucurrisset, Dei adiutorio pervenisset*, & l. de Spiritu & Litera c. 34.

Visorum suasionibus agit Deus ut velimus & credamus, sive per exhortationes Evangelicas extrinsecas, sive per revelationem intrinsecam, sed consentire, vel dissentire, propriæ voluntatis est, quæ auctoritates ut defendantur.

NOTO 4. Quod non intendat inibi excludere Aug. gratiam efficacem, & tamen de gratia efficaci loquens per Gonet inibi Augustin. nihilominus ponit gratiam efficacem stantem cum ly consentire, vel dissentire, & tamen positâ prædeterminatione ad consensum, impossibile est poni dissensum. Ergo apparet gratiam efficacem apud August. non esse gratiam prædeterminantem. Conceditur, quod liberum arbitrium determinet se tanquam secundum liberum, & dependenter, à motione, & applicatione Dei, sed quomodo se determinat, tanquam secundum liberum, & quidem retentâ libertate, si vi prædeterminationis, non potest se, nisi ad hoc determinare. Conceditur, quod determinatio nostra subordinetur essentialiter divinæ, non enim se independenter ab ejus concursu determinat, sed quærere restat, si subordinatur ut prædeterminatè non nisi hoc agat, quomodo subordinetur salvâ libertate. Concedimus cum Augustino c. 33. de spiritu & litera, *præfetto & ipsum bonum velle, Deus operatur in homine*, operatur autem per nos concurrente ad ipsum velle, & in omnibus, misericordia ejus prævenit nos, quod per nos salvatur, quia admittimus gratiam prævenientem, quæ per modum causæ & virium, antecedit nostrum consensum salutarem, etiam conditionatum, sed si antecedit prædeterminativè, quomodo verum est, quod inibi subdit August. *Consentire autem voluntati Dei, vel ab ea dissentire, &c. propriæ voluntatis est*. Conceditur admisisse Augustinum auxilium moraliter excitans, admittimus & nos. Conceditur admisisse illum auxilium Physicè præveniens, concedimus & nos, nam etiam per nos gratia habet rationem causæ, & virium antecedentium effectum. Sed negatur admisisse illam gratiam Physicè prævenientem, quæ posita, consentire, vel dissentire non sit propriæ voluntatis, jam autem posita prædeterminatione ad consensum, non potest voluntas nisi consentire. Concedimus, quod lib. de corrept. & gratia, præter auxilium sufficiens, & moraliter excitans, admisit gratiam, ne deficeret homo, vi cujus Deus operetur ut velit, sed nego, ut quando dat gratiam, vi cujus Deus operatur ut velit homo, det gratiam, ut jam consentire, vel dissentire non sit propriæ voluntatis, nec hic tractat Augustinus, loca sua immediate citata, & plura alia, quæ vide i. part. disp. 5. num. 428. Quomodo ergo Deus facit, ut homo velit? Facit id, seligendo auxilium cum quo prævidit hominem operaturum, quo posito, ex suppositione consequenti, non potest non velle. Sed plenius hanc auctoritatè solutam vide l. cit. n. 491.

Conceditur Cyrillo Alexandrino, quod Deus, & admoneat, & fortius subsidium præstet, quam ut malum præsens, & violentum prævalere possit, sed nego, quod præstet tale, ut jam consentire, vel dissentire non sit propriæ voluntatis: licet præstet auxilium selectum, quod infallibiliter prævalet malo, quod vult Trident. Sess. 6. Can. 5. ubi ait: *Si quis dixerit liberum arbitrium motum, & excitatum à Deo, non posse dissentire, si velit, anathema sit*, & tamen motum & excitatum prædeterminativè, impossibile est ut dissentiat, quia impossibile est, prædeterminationem non prædeterminare. Cum quo tamen stat, ut & moraliter & Physicè excitetur, sed non excitatione, v. g. ad consensum, cum quæ impossibile sit dissentire, vide de hoc loco dicta i. par. disp. 5. num. 440.

No 70 5. Adducit Gonet aliquas auctoritates S. Thom. quarum plures vide i. part. disp. 5. n. 420. casq; vult diluere. Opponit sibi loco hîc citato auctoritatem in cap. 8. ad Romanos lectione 3. *Hæc vocatio*, inquit, *est efficax in prædestinatis, quia huiusmodi vocationi consentiunt*, dicitque illam particulam, Quia, non esse sumendam in sensu causali, sed illativo, circa quam ejus positionem.

Conceditur, Ly quia consentiunt, non habere rationem causalem, quasi ipse consensus conditionatus, causet consensum absolutum, cum enim consensus conditionatus, cum consensu absoluto, sit item realiter, & cum nihil sit sui ipsius causa, infertur legitime, consensum non habere rationem causalem, causalitatem, quæ sit in genere efficientis, licet habeat rationem causalem, in genere causæ formalis, siquidem discretio formalis, operatio sicut oportet &c. sunt ipsemet consensus graciosus, de quo dictum & in i. part. disp. 5. n. 502. sed quærere restat titulo huius Auctoritatis, cur Thomistæ ponant hanc vocationem esse efficacem in prædestinatis, quia est prædeterminans, cum S. Thomas ponat illam efficacem, quia consentiunt: quæ illius responsio, est conformis etiã phrasi, doctrinæ nostrorum. Immerito etiã videtur assumere Gonet, quod Ly Quia consentiunt, significet causalitatem materiale & dispositivam, quæro enim, ad quid disponat ille consensus, non ad prædeterminationem, quia aliàs consentiremus libere non prædeterminatè, quod est contra principia Thomistarum, non etiã disponit ad consensum ex gratia, quia ipse consensus ad seipsum non disponit, nec est sui materiã.

Meminit postea Gonet disp. 8. de Provid. art. 6. §. 2. testimonii ex S. Thom. etiam à nobis allati, i. part. disp. 5. n. 422. habetur autem hoc testimonium exceptum in 2. dist. 39. q. 1. art. 1. ubi S. Thom. docet: *Quod, inquit, determinatè exeat in hunc actum, non est ab alio determinante, sed ab ipsa voluntate.*

Conceditur interim Gonet, (nam varietatem

exemplarium consulere non erat promptum, cum nostræ Bibliothecæ bello Suetico sint exhaustæ) quod debeat legi, non Ly non est ab alio determinante, sed ly non est ab alio determinatè, sed quærere restat, cur etiã hæc phrasis, non est ab alio determinatè, non impugnet prædeterminationem, siquidem consensus ex prædeterminatione, est consensus ab alio determinatè, & non ab ipsa voluntate. Quærere item restat, cur ly non est ab alio determinatè, non excludat determinationem extrinsecam voluntati creatæ, quærere item restat, cur non erit determinata voluntas ad unam, per modum naturæ, si prædeterminatur ut hoc nonnisi velit.

Conceditur interim, quod loco inibi citato, loquitur S. Thomas, de determinatione voluntatis ad malum, sed si per Gonet datur prædeterminatio ad materiale peccati, quomodo non est peccatum ab alio determinatè, præcipue cum inibi S. Thomas, non faciat ullam etiã æquivalentem mentionem peccati, pro formali sumpti, Hinc locus hic erit contra Thomistas.

Negatur Responsio tertia, quod hoc loco excludatur determinatio solum ea, quæ non sit causa ipsius voluntatis & motus, & quod non excludatur prædeterminatio à Deo.

Conceditur, quod Deus sit causa ipsius voluntatis, & motus ejus, & quod hanc causam semper excipiat S. Thom. dum ait voluntatem se ipsam determinare. Sed quærere restat, ubi docuerit S. Th. quod Deus sit causa voluntatis & motus ipsius prædeterminando ad unum; jam enim ille motus esset ab alio determinatè, & non ab ipsa voluntate, quod rejicit S. Thomas. Scotus qui in oppositum à Gonet citatur, non loquitur de determinatione, quæ sit, ut hoc nonnisi velit voluntas, sed de determinatione, quæ sit per modum illapsus, (ut loquuntur Thomistæ) in animam, qui illapsus, in quantum propriè spectat ad intellectualem appetitum creatum, non convenit causis inferioribus, sed soli Deo, perficiturq; in primis cogitationibus, quæ sunt in nobis sine nobis, & postea, determinatà collatione virium, quæ collatio spectat ad causam superiorem.

Conceditur. Quod determinatio actionis, sit in potestate liberi arbitrii creati, tanquam secundi liberi, & secundi determinantis, sed quærere restat, qui consensus erit noster, tanquam secundi liberi, secundi determinantis, si prædeterminamur, ut hoc nonnisi velimus. *Conceditur* quod remaneat homini dominium sui actus, licet non ita, sicut primo Agenti, sed quærere restat, cur istud ly non ita sicut primo Agenti, verificari aliter non possit, nisi quod Deus nos prædeterminet, cum hoc aliis titulis verificari possit. Nam per nos, competit homini dominium sui Actus, sed non ita sicut Primo Agenti, quia dominium Primi Agentis, est à se, & independens; nostrum ab alio, quia creatum.

Rur.

Punctum Difficultatis 3.

Decurritur Epistola Hilarii.

EA methodo, quā suprà Epistolam Prose-
ri, nunc etiam decurro epistolam Hilarii,
ut appareat quā longē sententia nostra distet
à sententia Semi-Pelagianorum, & quā im-
merito torquantur contra nos auctoritates
Augustini. Ubi etiam advertetur, quòd ea quę
objiciebantur nomine Semi-Pelagianorum Au-
gustino, nobis quoque objici possint.

LITERA D. sub finem, *Credendi voluntas
donatā excludi putant* (Semi-Pelagiani) *omnem
predicandi vigorem, si nihil quòd per eum excite-
tur, in hominibus remansisse dicatur.* Per nos au-
tem etiam ipsa voluntas credendi, cum sit su-
pernaturalis, est voluntas donata, hinc nobis
objicerent Semi-Pelagiani, quòd excludamus
predicandi Vigorem. Item per nos, remanet
quidem id quòd excitetur liberum arbitrium,
sed nonnisi gratiā Dei, adjutum.

LITERA E. sub medium, *Quòd dicitur, cre-
de & salvaberis, unum horum exigi asserunt* (Se-
mi-Pelagiani) *aliud offerri, ut propter id quòd exi-
gitur, si redditum fuerit, id quòd offert deinceps tri-
buatur.* Per nos autem illud *Ly Crede* non exi-
gitur tanquam profectum ex viribus Naturę,
cum etiam ad illud crede, debeat per nos offer-
ri auxilium, nec tum primum offertur, ubi præ-
cesserit *Crede* Naturale.

LITERA F. sub initium. *Testimonia, ut est il-
lud: sicut unicuique, partitus est mensuram fidei &c.
ad id volunt valere, ut adjuvetur qui capere vel-
le, non etiam donec ut velit.* Per nos autem de-
bet adjuvari homo, ut incipiat velle, adeoque
ex dono Dei decet habere ut velit. Ibidem
post medium. *Unicuique, meritum proprię volun-
tatis adjungitur.* Per nos autem nullum meri-
tum adjungitur, nisi ex Gratia.

LITERA G. sub finem. *Nisi inquit, quis
credat, & in accipiendi voluntate permanet, non
accipit donum Dei.* Per nos autem ut quis cre-
dat, ut in accipiendi voluntate permaneat, de-
bet antè accipere donum Dei.

LITERA H. sub initium. *Non ergo, inqui-
unt Semi-Pelagiani, eligit Deus opera cujusquam in
pręscientia quę ipse donaturus est.* Per nos eligit
Deus opera in Pręscientia quę ipse donaturus
est, quia ex suę gratię dono profecta.

IBIDEM propè medium. *Dicit, inquit,
Apostolus, idem Deus, qui operatur omnia in omni-
bus, nusquam autem dictum est, Deus credit omnia
in omnibus, quòd enim credimus nostram est, quòd
autem operamur illius.* Per nos autem & quòd
credimus, & quòd operamur, illius est, quia ex
dono Dei profectum.

IBIDEM propè finem. *Neminem perseverare,
nisi perseverandi virtute perceptā, hæcenus acci-
piunt, ut quibus datur, inertes licet, præcedenti re-*

Rurfus Jus indemne libertatis habetur ex libe-
ro decreto Dei, vires contemperatę libertati,
iridem ostendunt dependentiam nostri Domi-
nii in actum, à Deo, cum tamen Deus à nullo
dependeat. *Conceditur*, istud Dominium non
esse supremum, esse subordinatum Dei Domi-
nio, sed quærere restat, cur subordinari debeat,
nonnisi ratione prædeterminationis, & non ex
eo, quia Deus in liberum arbitrium hoc modo
agit, ut illi virtutem agendi, (nempe ipsum au-
xilium supernaturale) ministret, & ipso operan-
te, medio illo auxilio, & suo concursu, liberum
arbitrium agat, quę S. Thomę, & nostra posi-
tio, ostendit necessitatem concursus in actu pri-
mo spectati prævii, cum & nos salvemus effica-
ciam gratię, & asseramus, debere esse in actu
primo, sed negatur, quòd ratio illa auxilii præ-
vii, debeat esse prædeterminativa.

Conceditur, quòd secundum liberum, totam
suam libertatem participet dependenter à Deo,
sed quomodo salvari potest, quòd seipsam tunc
determinet, & si dependet à determinatione,
vi cujus, hoc nonnisi velit, quomodo salvatā
tunc ratione secundi agentis, salvetur adhuc
ratio secundi liberi, ostensumque est suprà,
quòd quando S. Thomas requisivit determina-
tionem voluntatis ab aliquo exteriori, non re-
quisivit determinationem vi cujus determine-
tur voluntas, ut consensus sit ab alio determi-
natè, sed determinatione completivi in agen-
do, determinatione dantis vires, determina-
tione offerentis concursum, determinatione
stante in cogitationibus, quę sunt in nobis, sine
nobis. Quę omnia ostendunt, non habere ex
se necessaria ad agendum voluntatem, cum
Deus omnia necessaria ex se habeat, eò quòd
illi competat necessitas essendi.

Conceditur, quòd sicut Feudatarius, non ex-
cludit Dominium v.g. Regis in suum Feudum,
ita etiam, quòd non excludat dominium quod
habet voluntas in suos actus, dominium Dei,
sed negatur, quòd dominium illud, debeat esse
prædeterminativum. Deinde ex eo ipso, quòd
Feudatarius habet nonnisi feudum, excludi-
tur, ne illi competat dominium Regis. Ergo
etiam si Deo competit Dominium ut hoc non-
nisi voluntas agat, non competet voluntati, nisi
ut ab alio determinatè agat, adeoque non ha-
bebit Dominium ullum sui actus, sicut nec Feu-
datario competit regalitas. Denique sicut si
non haberet Feudatarius, Jus absolutum dispo-
nendi fructuum, quos habet ex feudo, non sal-
varetur, quòd sit feudatarius. Ergo etiam si
non habet absolutum dominium homo, ex jure
sibi à Deo concessio suarum actionum, sed actio
illius, est ab alio determinatè, qui habet Domi-
nium actionis suę, quę actio est quasi fru-
ctus voluntatis.

tamen arbitrio proprio tribuatur. Per nos autem perseverantia divinæ electioni ejusque auxiliis, & non præcedenti proprio arbitrio tribuitur. In sententia autem quæ docet ex prævisis absolute meritis formari prædestinationem, adhuc illa non tribuetur præcedenti proprio arbitrio sed elevato.

LITERA I. sub initium. *Nolunt ita hanc Perseverantiam prædicari, ut non suppliciter emereri vel amitti contumaciter possit.* Per nos autem contumaciter Perseverantia amitti non potest, idque non titulo prædeterminationis, sed ex suppositione, quod detur auxilium cum quo prævidetur quis perseveraturus, jam enim ex suppositione consequenti, non potest non perseverare.

IBIDEM. *Eis quantum putant (Semi-Pelagiani) ad obtinendum vel amittendum, evidens est quæcumque, est initium voluntatis.* Per nos autem etiam initium voluntatis non debet esse quæcumque, sed supernaturale.

IBIDEM sub medium. *Afferuat, inutilem, exhortandi consuetudinem, si nihil in lumine remansisse dicatur, quod correctio valeat excitare, quod quidem inesse Naturæ, sic se dicere consentitur, ut hoc ipso, quod ignorantia veritas prædicatur, ad beneficium præsentis gratiæ referendum sit.* Per nos autem exhortatio, non instituitur, ad excitandum liberum arbitrium viribus suis commissum, licet excitetur liberum arbitrium gratiæ Dei adiuvandum, ita autem exhortatio illa instituitur ut beneficium præsentis gratiæ, non sit ad illam solam referendum, sed & referendum ad illuminationem interiorem, & ad adiutorium requisitum ad actionem, quæ nata est sequi, sicut oportet, post illam illuminationem.

COLLIGES, ex adlatis verbis non immerito à nobis dictum supra, quod quando docuit Prosper Semi-Pelagianorum esse sententiā, Deum præscire qualis unusquisque actione esset futurus, sub gratiæ adiutorio, intellexisse eos, gratiam prædicationis:

IBIDEM propè finem. *Si sic prædestinati sunt, inquirunt, ad utramque partem, ut de aliis ad alios nullus possit accedere, quod pertinet tantæ extrinsecus correctionis instantiæ.* Per nos autem nec reprobi possunt prædestinari, nec prædestinati reprobi, licet id non procedat ex decreto prædeterminativo, sed ex Prædestinatione, quantumvis eam formatam agnoscamus in adultis, sui compotibus, non sine præconsulta libertate nostri arbitrii, eamque ita formari, exinde colligimus. Quia nullibi posuit Augustinus, ita nos gratiæ Dei adjuvari ut consentire vel dissentire non sit nostræ potestatis. Unde posuit quidem Augustinus, quod Prædestinatio amitti contumaciter non possit, sed non posuit an non id fiat ex eo, quia selecturus est auxilium quod prævidit eventum habiturum, licet consentire vel dissentire nostræ sit potestatis. Et hoc expressum est pluribus locis: 1. part. citatis, & in parti-

culari lib. de bono Persever. *Utrumque ipsius est, quia ipse preparat voluntatem, & utrumque nostrum, quia non fit nisi consentientibus nobis.* Loquendo autem de malis reprobisque explicans illa verba: Propterea non poterant credere, Tract. 53. in Joan. ait: *Ideo non poterant, quia hæc Prophetæ prædixerat, ideo autem prædixit, quia Deus hos futurum esse præcivit, quare autem non poterant, si à me quaratur, Cito respondeo, quia nolabant.* Ubi ut vides Augustinus bonorum & malorum discretionem, refert etiam in nostros consensus vel dissensus.

LITERA K. sub medium. *Si autem est qualiscunque dolor, qui ad exhortationem corripientis oritur, hanc ipsam dicunt causam, propter quam vel rejiciatur alius vel alius assumatur.* Per nos autem non qualiscunque dolor sufficit; sed dolor supernaturalis, & hic ipse supernaturalis interdum habetur in vita, & tamen non assumitur quis finaliter. Interdum etiam non habetur, & tamen non rejicitur quis finaliter, sed in ipso agone dolet; Nam Nobis (ut loquitur Augustinus lib. de Corrept. & Gratia cap. 10. & 12.) non est commissum perseverandi arbitrium, ut commissum primo Parenti. Deinde per nos præter dolorem à parte nostra, debet à parte Dei, & quidem principalius poni decretum prædestinativum, quod illi negabant. Porro quando repetito contra Gonet diximus, non esse Gratiam Dei ejus Naturæ, ut vi illius nonnisi consentiamus, hoc secundum suppositam de prædeterminatione materiam dictum est, quod scilicet non ex vi præcise gratiæ, id oriatur, facientis, ut non possit vi suâ, oppositum fieri, licet supposuerimus & repetito insinuaverimus ex suppositione consequenti, non posse oppositum fieri.

LITERA L. Putabant Semi-Pelagiani desperationem hominibus exhiberi doctrinā Augustini de Prædestinatione. *Si enim ajunt ita Adam adjutus est, ut & stare posset in Iustitia, & à Iustitia declinare, & nunc ita sancti juvantur ut declinare non possint, siquidem eam acceperunt volendi perseverantiam, ut aliud velle non possint.* Quæ tota doctrina Augustini etiam apud nos tenet. Nam etiam per nos commissum erat & alligatum uni actioni Adami, ut si eam ex gratia Dei implevisset, perseveraret in gratia, adeoque erat illi commissum perseverandi arbitrium, nobis autem ita non committitur. Rursus præter bona opera, quæ facere vel non facere est in nostra potestate gratiæ Dei adjuta; Non admittebant ullam aliam à parte Dei prædestinationem, admittimus nos. Unde etiam ut habetur litera M. *Non recipiebant eligendorumque esse definitum numerum, admittimus nos.* Denique quia admittimus nos, decretum prædestinativum, admittimus eam accipi volendi perseverantiam ut aliud velle non possint. Sed quomodo aliud velle non possunt? Non quidem ex prædeterminatione prædeterminativa, sed selectiva

(R)

auxi-

auxilii, quod prævidetur eventum habiturum. Quando autem dicimus non admisisse illos prædestinationem, id ita accipiendum est: non admisisse illos Prædestinationem, quæ sit speciale Dei beneficium, ut aliàs notatum est.

IBIDEM sub medium putant Semi-Pelagiani sequi ex sententia Aug. quod reprobis, *Nolle justitiam, inevitabili necessitate conjunctum sit.* Quia autem & nos admittimus decretum reprobativum, sequitur potuisse Semi-Pelagianos objicere nobis, quòd & per nos reprobat, nolle Justitiam, inevitabili necessitate conjunctum sit.

IBIDEM sub finem. *Quidquid, inquit, libet, donatum sit prædestinatis, id posse & admittere & retinere propriâ voluntate, contendunt.* Per nos autem non quidem ex prædeterminativa prædestinatione, sed ex selectiva auxilii, non potest prædestinationis donum amitti. Unde admittimus prædestinatos quandam perseverantiam percepisse, ut nisi perseverantes esse non possint, ex suppositione, (ut dixi) consequenti, non autem prædeterminativâ, cum hæc lædat libertatem.

LITERA M. *Et illud pariter non accipiunt (Semi-Pelagiani) ut eligendorum rejiciendorumque esse numerum definitum velint.* Per nos autem definitus est numerus.

COLLIGES ex hac collatione particulatim facta, doctrinæ Semi-Pelagianorum & nostræ, immeritò nobis affingi communionem sentienti, & nominatim loquendo, circa prædestinationem & finalem perseverantiam. In hoc ab illis distinguimur, quia præter bona opera requirimus decretum Dei prædestinativum, nec requirimus universaliter voluntatem perseverandi. Nam infantes & adulti qui non sunt sui compotes, perseverant, & perseverantia non est alligata illorum voluntati, multò magis non est alligata tantum operibus ex gratia factis in vita, cum multi deterrimi totâ vitâ, postea salventur, & aliqui totâ vitâ boni, sub finem delinquant & damnentur, debet ergo aliquid altius intervenire, & hoc est prædestinationis beneficium. Si autem requiritur decretum prædestinativum, falsum erit, quidquid libet donatum sit prædestinatis, id posse illos & amittere & retinere propriâ voluntate.

QUÆSTIO V.

Explicamur & concordantur Propositiones quædam.

PRÆCINDENDO ab hoc, in quocumq; tandem stet efficacia gratiæ, veniunt explicandæ aliquæ propositiones materiam præsentem concernentes.

I. PROPOSITIO. *An possit poni causa remota, eaq; infallibiliter inferens effectum, & tamen salvâ libertate.* Est propositio quam tuetur utraque Schola Thomistica & Nostra in parte. Thomi-

stica à fortiori: quia per illam etiam prædeterminatio, quæ est causa proxima adferendo infallibilitatem, non auferit libertatem, ex nostris etiam aliqui idèò dicunt scientiam conditionatam, & prædefinitiones non auferre libertatem, quamvis adferant infallibilitatem, quia sunt causæ non nisi remotæ, assumuntque ulterius, quòd ea quæ adferunt infallibilitatem, sed sunt priora non nisi subsistendi Consequentia, non autem prioritatem physicâ non auferant libertatem. *Hæc Doctrina*

NON SATISFACIT. Tum quia, quod habet prioritatem physicam respectu futuritatis effectus, & eam infallibilem ita ut oppositum non possit fieri auferit libertatem. Ergo & id quod habet infallibilitatem non nisi Logicam, infallibilem tamen auferit libertatem. Cujus ulterior Ratio hæc est. Quia prioritas illa Logica debet fundari in aliquo objectivo vero, adeoque objectiva infallibilitate, consequenter fundabitur in aliquo æquivalente prioritati physicæ. Tum quia hoc ipsum probari debuit, quòd causa remota adferendo antecedentem infallibilitatem, non mutet modum operandi potentia saltem remotæ, qui ipse medius terminus in hoc stat. Definitio libertatis non dicit, quòd politis causis proximis possit sequi, vel non sequi effectus. Ergo etiam causa remota, debet esse talis, ut illa etiam polita, possit non sequi effectus. Tum quia per Nostros, si prædestinaremur inconsulta nostra libertate, auferetur libertas, quamvis illud decretum esset per modum causæ remotæ; & sicut ignitio ut communiter dicitur, non solum requirit causas proximas, sed & remotionem impedimentorum etiam remotorum, ita & libertas. Potius ergo debet dici. Scientiam, prædefinitionem, aliaque quæ dicuntur esse causæ remotæ, idèò non auferre libertatem, quia in sua infallibilitate innituntur exercitio conditionato libertatis, nec sunt causæ necessariae ad operandum.

2. PROPOSITIO est. *Gratia efficax infallibiliter etiam antecedenter ad Consensum est operatur. Et Voluntas humana libere adeoque indifferentem gratia efficaci operatur.* Hæc duæ propositiones debent concordari.

RATIO, quia videntur esse contradictoria. Nam una asserit indifferentiam alia infallibilitatem. Concordant hoc Thomistæ, quia efficacia decretorum divinatorum, non tantum adstringit ad operationem, sed & ad modum operandi libere, relinquitque in sensu diviso, positi oppositi. Nostri autem concordant dictas propositiones: quia infallibilitas illa est ex suppositione effectus, indifferentia autem oritur, quia procedit effectus à causis expeditis ad utrumlibet, non ergo ratione ejusdem habetur indifferentia & infallibilitas, consequenter non contradictoriè dicti termini opponuntur.

ADDO, duas illas propositiones non debere

repli.